

STORTINGET

Innst. 153 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Dokument 3:1 (2025–2026)

**Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen
om Riksrevisjonens oppfølging av forvaltnings-
revisjoner som er behandlet av Stortinget**

Til Stortinget

1. Innledning

1.1 Konklusjoner

Riksrevisjonen følger normalt opp forvaltningsrevisjoner tre år etter at de er behandlet i Stortinget. Dersom det ikke er gjort nødvendige endringer etter tre år, blir saken fulgt videre.

Dokument 3:1 (2025–2026) handler om oppfølgingen av elleve forvaltningsrevisjoner.

Følgende undersøkelse følges videre:

Dokument 3:6 (2021–2022) – Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med å tilpasse infrastruktur og bebyggelse til et klima i endring

Riksrevisjonen har merket seg at departementene har fulgt opp mange av Riksrevisjonens anbefalinger på en god måte. For to av anbefalingene vurderer de imidlertid ikke forbedringene som tilstrekkelige, og de vil derfor følge opp disse på nytt. Det gjelder for det første anbefalingen til Klima- og miljødepartementet om å forbedre rapporteringen til Stortinget. Likeledes vil Riksrevisjonen følge opp videre anbefalingen til Justis- og beredskapsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Energidepartementet om å vurdere tiltak for å bedre

kartlegging av naturfare både i statlig og kommunal regi, og at kartleggingene i større grad tar høyde for de framtidige klimaendringene.

Følgende ti undersøkelser følges ikke videre:

- Dokument 1 (2019–2020) og Dokument 1 (2020–2021) Riksrevisjonens undersøkelse av angrep mot IKT-systemer i politiet
- Dokument 1 (2019–2020) og Dokument 3:1 (2023–2024) – Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes innsats mot alvorlige brudd på dyrevelferdsloven i landbruket
- Dokument 3:4 (2019–2020) og Dokument 3:1 (2023–2024) – Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med å integrere flyktninger og innvandrere gjennom kvalifisering til arbeid
- Dokument 3:8 (2020–2021) – Riksrevisjonens undersøkelse av årsaker til lang saksbehandlingstid i klage- og ankesaksbehandlingen i Nav og Trygderetten
- Dokument 3:9 (2020–2021) – Riksrevisjonens undersøkelse av kliniske behandlingsstudier i helsetoretakene
- Dokument 3:14 (2020–2021) – Riksrevisjonens undersøkelser av IT-satsingen Én innbygger - én journal og anskaffelser av konsulenttenester i Direktoratet for e-helse
- Dokument 3:15 (2020–2021) – Riksrevisjonens undersøkelse av helse- og omsorgstjenester til barn med funksjonsnedsettelse
- Dokument 3:4 (2021–2022) – Riksrevisjonens undersøkelse av norsk bistand til Verdensbankens fond
- Dokument 3:5 (2021–2022) – Riksrevisjonens undersøkelse av grønne offentlige anskaffelser

- Dokument 3:7 (2021–2022) – Riksrevisjonens undersøkelse av politi- og lensmannsetatens måloppnåelse på sentrale oppgaver

I to av sakene er det fremmet kritikk. Dette gjelder disse sakene:

- Dokument 1 (2019–2020) og Dokument 1 (2020–2021) – Riksrevisjonens undersøkelse av angrep mot IKT-systemer i politiet.

Riksrevisjonen mener det er kritikkverdig at Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet ikke er kommet lenger i arbeidet med å ivareta forsvarlig digital sikkerhet i politi- og lensmannsetaten, til tross for at etatens utfordringer på området har vært kjent og påpekt over tid. Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet har iverksatt tiltak for å følge opp Riksrevisjonens funn og anbefalinger i den opprinnelige revisjonen, men det er fortsatt svakheter i sikkerhetsarbeidet og i tiltak for å beskytte og overvåke politiets IT-løsninger. Riksrevisjonen konstaterer at det er et stort behov for at Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet intensiverer arbeidet med digital sikkerhet i etaten.

- Dokument 1 (2019–2020) og Dokument 3:1 (2023–2024) – Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes innsats mot alvorlige brudd på dyrevelferdsloven i landbruket.

Riksrevisjonen mener det er positivt at Mattilsynet har iverksatt tiltak, blant annet gjennom nye retningslinjer og rutiner, for å bidra til et mer risikobasert og målrettet arbeid med dyrevelferd. Samtidig viser undersøkelsen at Mattilsynet nesten seks år etter at den opprinnelige undersøkelsen ble gjennomført, fortsatt har mangel på opptroppende virkemiddelbruk og heller ikke klarer å følge opp mange saker med alvorlige brudd på dyrevelferdsloven. På grunn av de store konsekvensene for dyrevelferden er dette etter Riksrevisjonens vurdering ikke tilfredsstillende.

Andre gangs oppfølginger:

Opprinnelig undersøkelse av angrep mot IKT-systemer i politiet ble publisert i Dokument 1 (2019–2020). I stortingsbehandlingen forutsatte komiteen at Stortinget ble informert om eventuelle fortsatte avvik og ba Riksrevisjonen følge opp saken i den ordinære revisjonen inntil avvikene var lukket. Revisjonen ble fulgt opp i Dokument 1 (2020–2021). Undersøkelsen av angrep mot IKT-systemer i politiet er videre fulgt opp for andre gang i 2025.

I behandlingen av Dokument 3:1 (2023–2024) ble det besluttet at disse undersøkelsene skulle følges videre:

- Dokument 1 (2019–2020) – Riksrevisjonens undersøkelse av dyrevelferdsloven i landbruket

- Dokument 3:4 (2019–2020) – Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med å integrere flyktninger og innvandrere gjennom kvalifisering til arbeid

Disse tre undersøkelsene er fulgt opp på nytt i 2025. I tråd med Riksrevisjonens rutiner avsluttes disse sakene etter to oppfølginger.

1.2 Undersøkelse som følges videre

1.2.1 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV MYNDIGHETENES ARBEID MED Å TILPASSE INFRASTRUKTUR OG BEBYGGELSE TIL ET KLIMA I ENDRING

1.2.1.1 Konklusjon

Riksrevisjonen følger saken videre.

Riksrevisjonen har merket seg at departementene har fulgt opp mange av Riksrevisjonens anbefalinger på en god måte. For to av anbefalingene mener Riksrevisjonen imidlertid at forbedringene ikke er tilstrekkelige, og de vil derfor følge opp disse på nytt. Det gjelder for det første anbefalingen til Klima- og miljødepartementet om å forbedre rapporteringen til Stortinget. Riksrevisjonen vil også følge opp anbefalingen til Justis- og beredskapsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Energidepartementet om å vurdere tiltak for å bedre kartlegging av naturfare både i statlig og i kommunal regi samt å følge opp at kartleggingene i større grad tar høyde for de framtidige klimaendringene.

Ansvarlige departementer: Klima- og miljødepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Energidepartementet, Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet.

1.2.1.2 Opprinnelig undersøkelse

Målet med undersøkelsen var å vurdere myndighetenes arbeid med å tilpasse infrastruktur og bebyggelse til et klima i endring. Undersøkelsen omfattet både statlige myndigheter og kommunene, i og med at kommunene utgjør førstelinjen i arbeidet med å møte klimaendringene. Innenfor infrastruktur så undersøkelsen spesielt på statlig transportinfrastruktur.

Dokument 3:6 (2021–2022) ble levert til Stortinget 3. mars 2022. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga innstilling til rapporten 24. mai 2022, jf. Innst. 399 S (2021–2022). Stortinget behandlet saken 8. juni 2022.

Undersøkelsen viste blant annet at antallet bygninger innenfor kartlagte fareområder vil øke som følge av klimaendringene, og at sikring av eksisterende bebyggelse ikke var godt nok ivarettatt. Videre manglet myndighetene nødvendig oversikt over faren for naturhendelser, og ansvarlige departementer hadde ikke et godt

nok informasjonsgrunnlag for å vurdere status for klimatilpasningen i Norge. Rapporteringen i Klima- og miljødepartementets årlige budsjettproposisjon manglet tilstrekkelig informasjon om måloppnåelse og kjente utfordringer, og samordningen av arbeidet med klimatilpasning mellom nasjonale myndigheter var dessuten svak.

Riksrevisjonen anbefalte at Klima- og miljødepartementet

- i samarbeid med andre berørte departementer utarbeider en tverrsektoriell plan som tar tak i de viktigste utfordringene innenfor arbeidet med klimatilpasning,
- sørger for at rapporteringen til Stortinget om klimatilpasning gir informasjon om hvilke resultater som er oppnådd, og hva som er de sentrale utfordringene i klimatilpasningsarbeidet.

Riksrevisjonen anbefalte at Justis- og beredskapsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Olje- og energidepartementet

- vurderer hvordan statlige myndigheter kan bidra til at kommunene i større grad vurderer framtidig klima i sine planer og analyser av risiko og sårbarhet,
- vurderer tiltak som kan bidra til bedre kartlegging av naturfare både i statlig og i kommunal regi, og at kartleggingene i større grad tar høyde for de framtidige klimaendringene,
- vurderer tiltak som kan bidra til bedre sikring av eksisterende bebyggelse i lys av de kommende klimaendringene,
- tydeliggjør, gjennom veiledning eller andre tiltak, hvilket ansvar kommunene har for å sikre eksisterende bebyggelse.

Riksrevisjonen anbefalte at Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet

- følger opp at transportvirksomhetene kartlegger bedre den eksisterende infrastrukturens sårbarhet for framtidige klimaendringer.

Stortingets behandling av saken

Ved behandlingen av Dokument 3:6 (2021–2022), jf. Innst. 399 S (2021–2022), stilte en samlet kontroll- og konstitusjonskomité seg bak Riksrevisjonens funn, kritikk og anbefalinger.

Komiteen viste for øvrig til at behovet for klimatilpasning er økende, og ba Riksrevisjonen følge temaet videre.

1.2.1.3 Departementenes oppfølging

I brev av 27. mars 2025 ba Riksrevisjonen de ansvarlige departementene, Klima- og miljødepartementet,

Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Energidepartementet (tidligere Olje- og energidepartementet), Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, redegjøre for hvordan de har fulgt opp Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med å tilpasse bebyggelse og infrastruktur til et klima i endring basert på de rapporterte funnene og kontroll- og konstitusjonskomiteens merknader. De ble også bedt om å svare på hvilke endringer og forbedringer oppfølgingen har ført til.

Alle departementene har valgt å svare samlet. Departementene viser til at regjeringen etter Riksrevisjonens undersøkelse har lagt fram to nye stortingsmeldinger om klimatilpasning, jf. Meld. St. 26 (2022–2023) Sammen for et klimarobust samfunn (Innst. 161 S (2023–2024)), og om flom og skred, jf. Meld. St. 27 (2023–2024) Tryggare framtid – forebudd på flaum og skred (Innst. 123 S (2024–2025)). Meldingene har blant annet tatt utgangspunkt i Riksrevisjonens rapport. Departementene viser til at svarene i brevet i stor grad er basert på Stortingets vedtak ved behandlingen av innstillingene til disse to meldingene.

Departementene påpeker i brevet at det foregår mye arbeid for å tilpasse bebyggelse og infrastruktur til et klima i endring. Utfordringene man står overfor er imidlertid store, og klimatilpasning er et kontinuerlig arbeid. Det er ifølge departementene fortsatt behov for bedre samordning, mer systematikk, større innsats og treffsikre tiltak på alle forvaltningsnivå og i alle sektorer. Det er viktig at arbeidet baseres på løpende oppdatert kunnskap om sårbarhet og hva som er effektive tiltak. Departementene vil fortsette å jobbe med klimatilpasning i tråd med styringssystemet for klimatilpasning som ble innført med Meld. St. 26 (2022–2023) Sammen for et klimarobust samfunn. Det er nærmere redegjort for departementenes oppfølging under punkt 2.1.3 i Riksrevisjonens dokument.

1.2.1.4 Riksrevisjonens vurdering

Etter at Riksrevisjonens undersøkelse ble behandlet i Stortinget i juni 2022, har regjeringen lagt fram to nye stortingsmeldinger som er sentrale for klimatilpasningsområdet, jf. Meld. St. 26 (2022–2023) Sammen for et klimarobust samfunn, og om flom og skred, jf. Meld. St. 27 (2023–2024) Tryggare framtid – forebudd på flaum og skred. Riksrevisjonen anbefalte at det ble utarbeidet en tverrsektoriell plan som tar tak i de viktigste utfordringene innenfor arbeidet med klimatilpasning, og deres vurdering er at de to meldingene møter behovet for en slik plan.

Riksrevisjonen registrerer også at det er tatt tak i Riksrevisjonens anbefaling om å avklare hvem som har ansvar for å tilpasse eksisterende bebyggelse og infrastruktur som kan være utsatt for naturfare. Selv om den opprinnelige undersøkelsen viste at dette er et krevende

område, er Riksrevisjonens vurdering at de avklaringene som er gjort om ansvarsforhold, danner et godt utgangspunkt for å ivareta eksisterende bebyggelse og infrastruktur, sammen med andre tiltak som departementene nevner i sitt brev av 30. april 2025. Videre har Riksrevisjonen registrert at Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet har jobbet godt med å følge opp anbefalingen om at transportvirksomhetene må kartlegge bedre den eksisterende infrastrukturens sårbarhet for framtidige klimaendringer.

Riksrevisjonen deler imidlertid departementenes vurdering knyttet til at utfordringene med klimatilpasning er store, og at det er behov for bedre samordning, mer systematikk, større innsats og treffsikre tiltak på alle forvaltningsnivå og i alle sektorer. Riksrevisjonen anbefalte Klima- og miljødepartementet å sørge for at rapporteringen til Stortinget om klimatilpasning skulle gi informasjon om hvilke resultater som er oppnådd, og hva som er de sentrale utfordringene i klimatilpasningsarbeidet. Riksrevisjonen har merket seg at anbefalingen som ble gitt, ikke kan kvitteres ut nå tre år etter Stortinget behandlet undersøkelsen. Etter Riksrevisjonen vurdering er det viktig å få et godt system for rapporteringen på plass raskt. Manglende rapportering kan bidra til å svekke mulighetene til å få god styring og retning på arbeidet med klimatilpasning.

En av Riksrevisjonens anbefalinger var å vurdere tiltak som kan bidra til bedre kartlegging av naturfare både i statlig og i kommunal regi, og at kartleggingene i større grad tar høyde for de framtidige klimaendringene. Riksrevisjonen har merket seg at det er satt i gang mye kartleggingsarbeid og arbeid med å legge klimapåslag på ulike kartlegginger. Riksrevisjonen har imidlertid også merket seg at det gjenstår mye arbeid, ikke minst når det gjelder flom. Der må det også gjøres nye kartlegginger og beregninger, siden det er oppdaget feil ved tidligere arbeid.

Riksrevisjonen registrerer at statlige myndigheter har gjort et betydelig arbeid med å veilede kommunene i hvordan de i større grad kan vurdere framtidig klima i sine planer og analyser av risiko og sårbarhet. Riksrevisjonen peker likevel på at hvor mange og hvor gode kartlegginger av naturfare med klimapåslag som gjøres, vil ha stor påvirkning på hvor god hjelp kommunene reelt sett får i sitt arbeid med klimatilpasning. De nevnte manglene i det statlige kartleggingsarbeidet svekker dermed kommunenes forutsetninger for et målrettet klimatilpasningsarbeid.

Oppsummert mener Riksrevisjonen at det har skjedd mange forbedringer siden undersøkelsen ble gjennomført. For to av anbefalingene vurderer Riksrevisjonen imidlertid ikke forbedringene som tilstrekkelige, og disse vil derfor bli fulgt opp på nytt. Det gjelder for det første anbefalingen om å forbedre rapporteringen til Stortinget. Riksrevisjonen vil for det andre følge opp

videre anbefalingen om å vurdere tiltak for å bedre kartlegging av naturfare både i statlig og i kommunal regi samt å følge opp at kartleggingene i større grad tar høyde for de framtidige klimaendringene.

Riksrevisjonen vil følge saken videre.

1.2.1.5 Statsrådenes svar

Saken ble forelagt statsrådene i Klima- og miljødepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Energidepartementet, Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet for uttalelse i brev 8. oktober 2025. Statsrådene har svart i felles brev 31. oktober 2025. Svaret er i vedlegg 1 til Riksrevisjonens dokument.

1.2.1.6 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådenes svar

Riksrevisjonen har ingen ytterligere merknader.

1.3 Undersøkelser som ikke følges videre

1.3.1 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV ANGREP MOT IKT-SYSTEMER I POLITI- OG LENSMANNSETATEN

1.3.1.1 Konklusjon

I tråd med Riksrevisjonens rutiner avsluttes saken etter to oppfølginger.

Forsvarlig digital sikkerhet er en forutsetning for å dra nytte av både eksisterende IT-løsninger og en videre digitalisering i politiet, og dermed også for et operativt politi som skal ivareta borgernes trygghet. Et operativt politi er særlig viktig i en tid med krevende endringer i både kriminalitetsbildet og den sikkerhetspolitiske situasjonen.

Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet har iverksatt tiltak for å følge opp Riksrevisjonens funn og anbefalinger, men det er fortsatt svakheter i sikkerhetsarbeidet og i tiltak for å beskytte og overvåke politiets IT-løsninger. Riksrevisjonen mener det er kritikkverdig at Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet ikke er kommet lenger i arbeidet med å ivareta forsvarlig digital sikkerhet i politi- og lensmannsetaten, til tross for at etatens utfordringer på området har vært kjent og påpekt over tid. Riksrevisjonen konstaterer at det er et stort behov for at Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet intensiverer arbeidet med digital sikkerhet i etaten.

1.3.1.2 Overordnet vurdering: Kritikkverdig

Riksrevisjonen finner det kritikkverdig at Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet ikke er kommet lenger i arbeidet med å ivareta forsvarlig digital sikkerhet i politi- og lensmannsetaten, til tross for at

etatens utfordringer på området har vært kjent og påpekt over tid. Etaten arbeider fortsatt ikke helhetlig og systematisk med tiltak for å beskytte seg mot dataangrep, og det er fortsatt svakheter i tiltakene som skal beskytte og overvåke politiets IT-løsninger. Forsvarlig digital sikkerhet er en forutsetning for et operativt politi som ivaretar borgernes trygghet. Betydningen av forsvarlig digital sikkerhet er særlig stor i en tid med krevende endringer i kriminalitetsbildet og den sikkerhetspolitiske situasjonen.

1.3.1.3 Opprinnelig undersøkelse

Målet med undersøkelsen var å kontrollere om etaten gjennom planlagte og systematiske tiltak beskyttet sin informasjon mot dataangrep i henhold til kravene i lov om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven) og anbefalinger i anerkjente standarder.

Undersøkelsen ble rapportert i Dokument 1 (2019–2020) Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2018, som ble overlevert Stortinget 8. oktober 2019. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga sin innstilling 14. november 2019, jf. Innst. 46 S (2019–2020). Stortinget behandlet saken 3. desember 2019.

Riksrevisjonens undersøkelse rapportert i Dokument 1 (2019–2020) viste at politiet ikke arbeidet systematisk med å planlegge og følge opp informasjonssikkerheten, og at en kompleks organisering og fragmenterte ansvarsforhold gjorde arbeidet vanskelig. Det var gjennomført flere tiltak for å beskytte og overvåke etatens IKT-systemer, men det var fortsatt vesentlige svakheter i systemene. I begrunnelsen for revisjonen ble det vist til at Riksrevisjonen over lengre tid hadde tatt opp utfordringer med informasjonssikkerheten i etaten.

Riksrevisjonen konkluderte med at politiet ikke hadde sikret kritiske IKT-systemer mot etterretning og angrep, og at dette var sterkt kritikkverdig. Riksrevisjonen anbefalte å

- forenkle og klargjøre ansvars- og styringslinjer for arbeidet med informasjonssikkerhet i politiet,
- ferdigstille og gjennomføre styringssystemet for informasjonssikkerhet i virksomhetene i politiets enheter,
- i større grad følge anbefalinger fra blant annet Nasjonal sikkerhetsmyndighet i arbeidet med informasjonssikkerhet i politiet,
- forbedre sikkerhetsovervåkingen av politiets infrastruktur.

I sitt svar på revisjonen så den daværende statsråden alvorlig på de funnene og merknadene som var omalt, og viste til at Riksrevisjonens anbefalinger ville legges til grunn i det videre arbeidet med informasjonssikkerhet i politiet.

Riksrevisjonen fulgte opp saken første gang i Dokument 1 (2020–2021) Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon for 2019, som ble overlevert Stortinget 3. november 2020. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga sin innstilling 15. desember 2020, jf. Innst. 176 S (2020–2021). Stortinget behandlet saken 19. januar 2021.

Justis- og beredskapsdepartementet opplyste i juni 2020 at etaten arbeidet med å gjennomføre en femårig plan for å etablere en systematisk tilnærming til IKT-sikkerhet, og at planen var i rute. Planen omfattet tiltak for å forebygge og avdekke dataangrep, tiltak for å videreutvikle IKT-styringsmodellen og mer kostbare forbedringer i etatens IKT-infrastruktur. Tiltakene skulle innen 2024 bidra til varige løsninger på risikoen som ble påpekt i Riksrevisjonens undersøkelse i 2018. Riksrevisjonen tok svaret fra departementet til etterretning. Riksrevisjonen mente det fortsatt var stor risiko på området.

Stortingets behandling av saken

Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga sine innstillinger 14. november 2019 og 15. desember 2020.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen delte i innstilling 46 S (2019–2020) Riksrevisjonens vurdering, som var at det var sterkt kritikkverdig at politiet ikke hadde sikret kritiske IKT-systemer mot etterretning og angrep. Komiteen ba om tilbakemelding på Justis- og beredskapsdepartementets oppfølging i Dokument 1 (2020–2021).

Komiteen merket seg året etter at arbeidet var i rute, men at det fortsatt var stor risiko på området. Komiteen forutsatte at Stortinget ble informert om eventuelle fortsatte avvik, og ba Riksrevisjonen følge opp saken i den ordinære revisjonen inntil avvikene var lukket.

1.3.1.4 Justis- og beredskapsdepartementets oppfølging

Riksrevisjonen ba i brev 14. november 2023 Justis- og beredskapsdepartementet om å redegjøre for hvilke tiltak som er iverksatt for å følge opp funn og anbefalinger i revisjonen rapportert i Dokument 1 (2019–2020) og komiteens merknader til denne. Justis- og beredskapsdepartementet ga sitt svar i brev 15. desember 2023.

1.3.1.5 Riksrevisjonens vurdering

Riksrevisjonen har gjennom flere revisjoner over en periode på 20 år rapportert om mangelfull ivaretagelse av IKT-sikkerheten i politiet. I samme periode har digitaliseringen og cybertrusselen økt.

Riksrevisjonen merker seg at Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet har iverksatt tiltak for å følge opp Riksrevisjonens anbefalinger, men at det like fullt fortsatt er svakheter i etatens sikkerhetsarbeid og tiltak for å beskytte og overvåke politiets IT-løsning

er. Det blir fortsatt pekt på at ansvars- og styringslinjer er en utfordring i etatens arbeid med digital sikkerhet, og det jobbes fortsatt med å få på plass grunnleggende sikkerhetstiltak og en systematisk og planmessig tilnærming til sikkerhetsarbeidet. Riksrevisjonen konstaterer at politiets evne til å oppdage og forhindre sikkerhetsbrudd ikke har blitt bedre siden 2018. Politiets IKT-systemer er fortsatt sårbare for angrep fra ondssinnede aktører, og det er risiko for at angrep ikke oppdages.

Riksrevisjonen registrerer at Justis- og beredskapsdepartementet mener at det er områder der den digitale sikkerheten er bedret de senere årene. Riksrevisjonen registrerer videre at departementet presiserer at det er viktig at politiet lykkes med den helhetlige digitaliseringen for å kunne ivareta sikkerheten godt nok, og at digitaliseringen i politiet vanskeliggjøres av et stort etterlep i utfasingen av eldre IKT-systemer, der mange løft må tas samtidig. Riksrevisjonen konstaterer at Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet ikke har nådd målene de satte seg for å finne varige løsninger på sårbarhetene som ble påpekt i undersøkelsen rapportert i Dokument 1 (2019–2020). Forsvarlig digital sikkerhet er en forutsetning for en effektiv ivaretagelse av politiets samfunnsoppdrag. Riksrevisjonen mener det er kritikkverdig at Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet ikke er kommet lenger i arbeidet med å ivareta forsvarlig digital sikkerhet i politio- og lensmannsetaten, til tross for at etatens utfordringer på området har vært kjent og påpekt over tid. Riksrevisjonen vil understreke at det er et stort behov for at Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet intensiverer arbeidet med å sikre forsvarlig digital sikkerhet i etaten.

Riksrevisjonen avslutter normalt revisjoner senest etter at de har vært fulgt opp to ganger. I denne saken har Stortinget bedt Riksrevisjonen om å følge opp saken i den ordinære revisjonen inntil avvikene er lukket. Riksrevisjonen mener det er mest hensiktsmessig å følge opp at avvik har blitt lukket i en ny revisjon av IKT-sikkerhet i politiet, framfor videre oppfølging avgrenset til den opprinnelige revisjonen som ble gjennomført i 2018. I tråd med Riksrevisjonens rutiner avsluttes derfor saken.

1.3.1.6 Statsrådens svar

Saken ble forelagt statsråden i Justis- og beredskapsdepartementet for uttalelse i brev 8. oktober 2025. Statsråden har svart i brev 23. oktober 2025 til Riksrevisjonen. Svaret er i vedlegg 2 til Riksrevisjonens dokument.

1.3.1.7 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådens svar

Riksrevisjonen har ingen ytterligere merknader.

1.3.2 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV MYNDIGHETENES INNSATS MOT ALVORLIGE BRUDD PÅ DYREVELFERDSLOVEN I LANDBRUKET

1.3.2.1 Konklusjon

I tråd med Riksrevisjonens rutiner avsluttes saken etter to oppfølginger.

Riksrevisjonen mener det er positivt at Mattilsynet har iverksatt tiltak, blant annet gjennom nye retningslinjer og rutiner, for å bidra til et mer risikobasert og målrettet arbeid med dyrevelferd. Samtidig viser undersøkelsen at Mattilsynet nesten seks år etter at den opprinnelige undersøkelsen ble gjennomført, fortsatt har mangel på opptrappende virkemiddelbruk og heller ikke klarer å følge opp mange saker med alvorlige brudd på dyrevelferdsloven. På grunn av de store konsekvensene for dyrevelferden er dette etter Riksrevisjonens vurdering ikke tilfredsstillende.

1.3.2.2 Overordnet vurdering: Ikke tilfredsstillende

Riksrevisjonen mener at det ikke er tilfredsstillende at Landbruks- og matdepartementet ikke har sørget for en opptrappende virkemiddelbruk i Mattilsynet ved alvorlige brudd på dyrevelferdsloven.

1.3.2.3 Opprinnelig undersøkelse

Målet med Riksrevisjonens undersøkelse var å vurdere i hvilken grad myndighetene legger til rette for og gjennomfører et målrettet tilsyn for å minimere omfanget av alvorlige brudd på regelverket for dyrevelferd i landbruket.

Dokument 1 (2019–2020) Hovedanalyserapport ble levert til Stortinget 8. oktober 2019. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga sin innstilling 14. november 2019, jf. Innst. 46 S (2019–2020). Stortinget behandlet saken 3. desember 2019.

Riksrevisjonen fulgte opp saken første gang i Dokument 3:1 (2023–2024) Riksrevisjonens oppfølging av forvaltningsrevisjoner, som ble overlevert Stortinget 26. oktober 2023, jf. Innst. 177 S (2023–2024). Stortinget behandlet saken 8. februar 2024.

Riksrevisjonens oppfølging av undersøkelsen i Dokument 3:1 (2023–2024) viste at Landbruks- og matdepartementet og Mattilsynet samlet sett har iverksatt en rekke tiltak for å følge opp Riksrevisjonens undersøkelse fra 2019. Riksrevisjonen vurderte det som positivt at Mattilsynet har utarbeidet flere nye retningslinjer for å styrke innsatsen mot alvorlige brudd på dyrevelferdsloven og er i gang med å forbedre systemet for risikobasering. Det hadde imidlertid gått for kort tid til at det var mulig å vurdere om det hadde skjedd reelle forbedringer i tilsynsarbeidet.

Stortingets behandling av saken

I Innst. 177 S (2023–2024) delte en enstemmig kontroll- og konstitusjonskomité Riksrevisjonens vurdering, som var at saken burde følges videre, da det hadde gått for kort tid til å vurdere om det har skjedd reelle forbedringer i tilsynet. Komiteen registrerte at Riksrevisjonen mente at det var positivt at Mattilsynet hadde utarbeidet nye retningslinjer, men at det likevel var for tidlig å vurdere om retningslinjene hadde gitt en effekt på håndteringen av de alvorligste dyrevelferdssakene. Komiteen registrerte også Riksrevisjonens mening om at den sterke nedgangen i antall tilsyn innen dyrevelferd var bekymringsfull før Mattilsynet hadde et tilstrekkelig godt system for risikobasering.

1.3.2.4 Landbruks- og matdepartementets oppfølging

Riksrevisjonen ba i et brev av 17. mars 2025 Landbruks- og matdepartementet om å redegjøre for tiltak og forbedringer som er iverksatt basert på Riksrevisjonens anbefalinger og komiteens merknader. Departementet ble bedt om å hente inn opplysninger fra Mattilsynet i den grad det var nødvendig for å besvare spørsmålene.

I sitt svar av 23. april 2025 viser Landbruks- og matdepartementet til at departementet i styringsdialogen med Mattilsynet har lagt vekt på oppfølging av dyrevelferdsområdet, og Mattilsynets budsjett er styrket på området i 2023–2025. Ellers viser departementet til en redegjørelse fra Mattilsynet som er gitt i vedlegg til svarbrevet.

1.3.2.5 Riksrevisjonens vurdering

Landbruks- og matdepartementet viser i sitt svar til at departementet i styringsdialogen med Mattilsynet har lagt vekt på oppfølging av dyrevelferdsområdet. Mattilsynet opplyser at de har brukt funnene fra Riksrevisjonens undersøkelse og den uavhengige granskningen av Mattilsynet fra 2019 som utgangspunkt for sitt forbedringsarbeid.

Mattilsynet har de senere årene utviklet rutiner, retningslinjer og systemer og har gjennomført omorganiseringer. Noen av disse tiltakene er det for tidlig å vurdere virkningene av, mens andre tiltak har bidratt til positive endringer. For eksempel har retningslinjen for kronisk dårlige dyrehold ført til at Mattilsynet har bedre oversikt over og følger opp disse dyreholdene på en mer målrettet, systematisk, effektiv og enhetlig måte. Videre er det innført en ny løsning (MJØLK) som samler informasjon om dyrehold, slik at inspektørene kan få bedre oversikt og gjøre risikovurdering av dyrevelferden. Riksrevisjonen mener det er positivt at Mattilsynet har iverksatt tiltak som bidrar til et mer risikobasert og målrettet arbeid.

Selv om Mattilsynet har bedret systemene sine for å arbeide risikobasert og for å ha riktig virkemiddelbruk innenfor dyrevelferd, er resultatene fortsatt ikke betryggende. ESA påpeker for eksempel i en revisjon fra 2024 at Mattilsynet ikke følger egne retningslinjer om opptrappende virkemiddelbruk når det gjelder dyrevelferd for svin. Dette innebærer at samme lovbrudd observeres ved gjentatte tilsyn, uten at virkemiddelbruken trappes opp. ESA har også gjennom andre revisjoner påvist avvik fra enhetlig og effektiv virkemiddelbruk i Mattilsynet.

Undersøkelsen viser at Mattilsynet ikke klarer å følge opp mange saker med alvorlige brudd på dyrevelferdsloven. Mattilsynet rapporterer om vesentlige avvik på dyrevelferdsområdet til departementet og at de har begrenset handlingsrom til å jobbe med de risikobaserte oppgavene. I svarbrevet til Riksrevisjonen skriver Mattilsynet at det til enhver tid er alvorlige dyrevelferdsaker de ikke klarer å følge opp. Det er også mange relevante bekymringsmeldinger, som gjelder både kjæledyr og produksjonsdyr, som Mattilsynet ikke følger opp på grunn av manglende kapasitet. Mattilsynet vurderte selv i 2024 rundt 8 000 bekymringsmeldinger som relevante. Hele 2 300 av disse ble avsluttet uten videre oppfølging på grunn av manglende ressurser.

Basert på oppfølgingsundersøkelsen vurderer Riksrevisjonen det slik at resultatene ikke er så gode som de burde vært, nesten seks år etter at den opprinnelige undersøkelsen ble gjennomført. Etter deres vurdering gir dette fortsatt grunn til bekymring for dyrevelferden.

I tråd med Riksrevisjonens rutiner avsluttes saken etter to oppfølginger.

1.3.2.6 Statsrådets svar

Saken ble forelagt statsråden i Landbruks- og matdepartementet for uttalelse i brev 8. oktober 2025. Statsråden har svart i brev 23. oktober 2025 til Riksrevisjonen. Svaret er i vedlegg 3 til Riksrevisjonens dokument.

1.3.2.7 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådets svar

Riksrevisjonen har ingen ytterligere merknader.

1.3.3 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV MYNDIGHETENES ARBEID MED Å INTEGRERE FLYKTNINGER OG INNVANDRERE GJENNOM KVALIFISERING TIL ARBEID

1.3.3.1 Konklusjon

I tråd med Riksrevisjonens rutiner avsluttes saken etter to oppfølginger.

Riksrevisjonen konstaterer at Arbeids- og inkluderingsdepartementet og øvrige departementer siden oppfølgingen i 2023 har videreført tiltak og iverksatt ytterligere tiltak for å bidra til bedre integrering av flyktninger og innvandrere.

Riksrevisjonen vil understreke behovet for at Arbeids- og inkluderingsdepartementet og øvrige departementer fortsetter å arbeide for å forbedre integreringsarbeidet, og sikrer tett oppfølging av de iverksatte tiltakene.

1.3.3.2 Opprinnelig undersøkelse

Målet med undersøkelsen var å vurdere hvordan myndighetene arbeider for å ivareta Stortingets mål om at flyktninger og innvandrere skal integreres i det norske samfunnet gjennom kvalifisering til og deltakelse i arbeidslivet. Undersøkelsen belyste også hvilke faktorer som kan forklare hvorfor målene i dette arbeidet ikke er nådd.

Dokument 3:4 (2019–2020) Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med å integrere flyktninger og innvandrere gjennom kvalifisering til arbeid ble sendt til Stortinget 27. november 2019. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga sin innstilling 10. mars 2020, jf. Innst. 190 S (2019–2020). Saken ble behandlet av Stortinget 5. mai 2020.

Riksrevisjonen fulgte opp saken første gang i Dokument 3:1 (2023–2024) Riksrevisjonens oppfølging av forvaltningsrevisjoner som ble overlevert Stortinget 11. oktober 2023. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga sin innstilling 30. januar 2024, jf. Innst. 177 S (2023–2024). Komiteen delte Riksrevisjonens vurdering, som var at saken burde følges videre. Stortinget behandlet saken 8. februar 2024.

I oppfølgingen i 2023 konstaterte Riksrevisjonen at Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet hadde iverksatt flere tiltak for å følge opp Riksrevisjonens anbefalinger og for å styrke det samlede virkemiddelapparatet på integreringsfeltet, blant annet ny integreringslov og nytt system for bosetting og kartlegging av kompetanse og mer bruk av fag- og yrkesopplæring i Navs arbeidsmarkedstiltak.

Russlands invasjon av Ukraina hadde ført til at rundt 55 000 flyktninger hadde kommet til Norge per august 2023. Flyktningene fra Ukraina ble gitt midlertidig kollektiv beskyttelse og et kortere introduksjonsprogram, og det var usikkert i hvilken grad dette var tilstrekkelig for å kvalifisere dem til arbeid.

Riksrevisjonen viste til at det hadde gått kort tid siden flere av tiltakene ble innført, og at det derfor var for tidlig å si noe om resultatene. På viktige områder, som målrettet bosetting, tilpasset norskopplæring i introduksjonsprogrammet og effekten av Navs arbeidsmarkedstiltak, kunne ikke departementene redegjøre for noen konkrete resultater. Det ble vist til at det derfor var

viktig å følge opp resultatene av bosettingstiltakene og arbeidsmarkedstiltakene framover.

Riksrevisjonen besluttet å følge saken videre.

Stortingets behandling av saken

Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga sin innstilling 30. januar 2024, jf. Innst. 177 S (2023–2024). Komiteen delte Riksrevisjonens vurdering, som var at det var for tidlig å vurdere effekten av flere av tiltakene, og komiteen var enig i at saken burde følges videre. Stortinget behandlet saken 8. februar 2024.

1.3.3.3 Arbeids- og inkluderingsdepartementets oppfølging

Riksrevisjonen ba i brev av 31. mars 2025 Arbeids- og inkluderingsdepartementet om å gjøre rede for hvilke tiltak som er iverksatt for å følge opp Riksrevisjonens funn og anbefalinger og kontroll- og konstitusjonskomiteens merknader etter oppfølgingen i 2023, og for resultater og effekter av de tiltakene og virkemidlene som er nevnt i departementets brev av 16. mai 2023. Departementet ble bedt om å gjøre særskilt rede for resultatene av iverksatte tiltak som skal bidra til at flyktninger fra Ukraina raskt skal kunne komme i arbeid. I tillegg ble departementet bedt om å gjøre rede for eventuelle andre tiltak som er iverksatt, og resultatene og effektene av disse.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet svarte i brev av 19. mai 2025. Departementet har fått innspill fra Justis- og beredskapsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IM-Di), Arbeids- og velferdsdirektoratet og Utlendingsdirektoratet (UDI).

1.3.3.4 Riksrevisjonens vurdering

Riksrevisjonen merker seg at det i 2026 trer i kraft endringer i integreringsloven som skal gi bedre mulighet til formell opplæring og økt arbeidsretting. Det har også blitt jobbet videre med etablerte tiltak, og det er iverksatt ytterligere tiltak for å få til forbedringer på integreringsfeltet. Det er positivt at det er satt i gang forsøk på ulike områder, blant annet for å få til bedre tverrsektorielt samarbeid, og for å teste ut ulike modeller for å få til en mer fleksibel og tilpasset opplæring og oppfølging av den enkelte. Riksrevisjonen konstaterer at det fortsatt er en liten andel av deltakerne i introduksjonsprogrammet som får formell kvalifisering, og understreker at det er viktig at det blir arbeidet videre for å øke andelen.

Riksrevisjonen registrerer at det er utfordringer med datakvaliteten på integreringsfeltet, og ser positivt på at det pågår arbeid for å forbedre praksis for registreringer og for å utvikle bedre systemer for å samle inn og sammenstille informasjon.

Det har vært store ankomster av fordrevne fra Ukraina siden 2022. Riksrevisjonen registrerer at det er satt i verk flere tiltak for å få til en god oppfølging både av de fordrevne og av bosettingskommunene. Det er imidlertid mange som ikke er i jobb i denne gruppen, og Riksrevisjonen vil følge utviklingen på området.

Riksrevisjonen understreker at det er viktig å jobbe videre med å få på plass et godt data- og kunnskapsgrunnlag og å følge med på behovet for eventuelle tilpasninger i tiltaksapparatet på integreringsfeltet.

I tråd med Riksrevisjonens rutiner avsluttes saken etter to oppfølginger.

1.3.3.5 Statsrådets svar

Saken ble forelagt statsråden i Arbeids- og inkluderingsdepartementet for uttalelse i brev 8. oktober 2025. Statsråden har svart Riksrevisjonen i brev 23. oktober 2025. Svaret er i vedlegg 4 til Riksrevisjonens dokument.

1.3.3.6 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådets svar

Riksrevisjonen har ingen ytterligere merknader.

1.3.4 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV ÅRSAKER TIL LANG SAKSBEHANDLINGSTID I KLAGE- OG ANKESAKSBEHANDLINGEN I NAV OG TRYGDERETTEN

1.3.4.1 Konklusjon

Riksrevisjonen avslutter saken.

Riksrevisjonen konstaterer at Arbeids- og inkluderingsdepartementet har iverksatt flere forbedrings- og utviklingstiltak for å korte ned saksbehandlingstiden i klage- og ankesaksbehandlingen i Nav og Trygderetten, og for å heve kvaliteten i arbeidet.

Saksbehandlingstidene har blitt noe redusert i arbeids- og velferdsetaten og betydelig redusert i Trygderetten, og det har vært en nedgang i restansene.

1.3.4.2 Opprinnelig undersøkelse

Målet med undersøkelsen var å vurdere i hvilken grad arbeids- og velferdsetaten og Trygderetten behandlet klage- og ankesaker på en målrettet måte og i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger. Undersøkelsen omfattet hovedsakelig perioden 2014–2019, men det ble også innhentet data for deler av 2020 for å belyse hvilke konsekvenser koronapandemien hadde hatt.

Dokument 3:8 (2020–2021) Riksrevisjonens undersøkelse av årsaker til lang saksbehandlingstid i klage- og ankesaksbehandlingen i Nav og Trygderetten ble sendt til Stortinget 4. mai 2021. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga sin innstilling 16. februar 2022, jf. Innst. 169 S (2021–2022). Saken ble behandlet av Stortinget 8. mars 2022.

Undersøkelsens konklusjoner var at

- saksbehandlingstidene i klage- og ankesaker i Nav og Trygderetten var for lange og hadde blitt lengre over tid
- saksbehandlingstiden i ankesaker i Trygderetten hadde nær doblet seg i perioden 2014–2019
- en stor del av brukerne med klage- og ankesaker i Nav måtte vente lenger enn det som er fastsatt som lengste akseptable ventetid før de fikk svar i saken sin
- klage- og ankesaker ble liggende lenge både i Nav og Trygderetten før de ble saksbehandlet,
- for lav kapasitet på trygdemedisinsk kompetanse hadde bidratt til særlig lang saksbehandlingstid i helserelaterte klage- og ankesaker,
- det var lite oppmerksomhet på den totale ventetiden for brukeren i klage- og ankesaker,
- Arbeids- og sosialdepartementet ikke hadde sikret at prioriteringer i de ulike instansene i klage- og ankesakskjeden i tilstrekkelig grad ble sett under ett,
- det var svakheter i arbeidet med å sikre tilstrekkelig kvalitetsutvikling i klage- og ankesaksbehandlingen,
- det ikke ble gjort nok for å sikre riktig og enhetlig lovforståelse i klage- og ankesakskjeden,
- koronapandemien hadde ført til en ytterligere økning i saksbehandlingstidene på klage- og ankesaksområdet.

Riksrevisjonens anbefalinger til Arbeids- og sosialdepartementet var at departementet

- følger opp at det i klage- og ankesakskjeden blir økt oppmerksomhet på brukernes totale ventetid før de får svar, herunder vurderer hvilke frister som må gjelde i klage- og ankesaker,
- sørger for å redusere beholdningen av ubehandlede klage- og ankesaker,
- følger opp at Nav og Trygderetten framover har tilstrekkelig tilgang på trygdemedisinsk kompetanse,
- følger opp at Nav og Trygderetten framover arbeider med å sikre tilstrekkelig kvalitetsutvikling i klage- og ankesaksbehandlingen,
- sikrer helhetlige og felles prioriteringer i klage- og ankesaksbehandlingen,
- arbeider videre med å sikre riktig og enhetlig lovforståelse i Nav og Trygderetten.

Stortingets behandling av saken

Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga sin innstilling 15. februar 2022, jf. Innst. 169 S (2021–2022).

I sin behandling av Dokument 3:8 (2020–2021), jf. Innst. 169 S (2021–2022), stilte kontroll- og konstitusjonskomiteen seg bak Riksrevisjonens konklusjoner og kritikk.

Komiteen stilte seg bak Riksrevisjonens anbefalinger, og uttalte at den imøteså den varslede helhetlige gjennomgangen av klage- og ankesystemet i Nav og Trygderetten, og at denne gjennomgangen ville følge opp Riksrevisjonens undersøkelse.

Stortinget sluttet seg enstemmig til komiteens innstilling.

1.3.4.3 Arbeids- og inkluderingsdepartementets oppfølging

Riksrevisjonen ba i brev av 31. mars 2025 Arbeids- og inkluderingsdepartementet om å gjøre rede for hvilke tiltak som er iverksatt for å følge opp Riksrevisjonens funn og anbefalinger og kontroll- og konstitusjonskomiteens merknader. Videre ble departementet bedt om å gi en vurdering av resultater, inkludert saksbehandlingstid og restanser, og eventuelle effekter av de iverksatte tiltakene.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet svarte i brev til Riksrevisjonen av 19. mai 2025.

1.3.4.4 Riksrevisjonens vurdering

Riksrevisjonen registrerer at det er iverksatt en rekke tiltak i og mellom arbeids- og velferdsetaten og Trygderetten. Det har vært en positiv utvikling i saksbehandlingstiden og restansene. Saksbehandlingstidene har blitt noe kortere i arbeids- og velferdsetaten og betydelig kortere i Trygderetten, og det har vært en nedgang i restansene, samtidig som det har vært arbeidet med kvalitetsforbedringer og tiltak for å sikre lik praksis og etterlevelse av krav i regelverket. Det er positivt at forbedringsarbeidet jevnlig har blitt fulgt opp i styringsdialogen.

De utfordringene som Nav klageinstans påpeker i sin kvalitetsrapport for 2024, viser imidlertid at det fortsatt er et potensial for forbedringer. Riksrevisjonen understreker behovet for fortsatt innsats i forbedringsarbeidet.

Riksrevisjonen ser positivt på tiltakene som er iverksatt for å sikre helhetlige og felles prioriteringer i klage- og ankesaksbehandlingen, med operasjonaliseringer, felles prosjekter og flere faste møter og samarbeidsprosjekter. Dette ser ut til å ha hatt positiv effekt på brukernes totale ventetid.

Riksrevisjonen merker seg at det er iverksatt tiltak for å sikre riktig og enhetlig lovforståelse i arbeids- og velferdsetaten og Trygderetten, og ser det som positivt at både arbeids- og velferdsetaten og Trygderetten nå opplyser å ha tilstrekkelig tilgang på trygdemedisinsk kompetanse.

Riksrevisjonen viser til at departementet påpeker at det ennå er for tidlig å se resultater og effekter av mange av de iverksatte tiltakene, og understreker at det er viktig at departementet følger utviklingen tett framover.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.3.4.5 Statsrådets svar

Saken ble forelagt statsråden i Arbeids- og inkluderingsdepartementet for uttalelse i brev 8. oktober 2025. Statsråden har svart Riksrevisjonen i brev 23. oktober 2025. Svaret er i vedlegg 4 til Riksrevisjonens dokument.

1.3.4.6 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådets svar

Riksrevisjonen har ingen ytterligere merknader.

1.3.5 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV KLINISKE BEHANDLINGSSTUDIER I HELSEFORETAKENE

1.3.5.1 Konklusjon

Riksrevisjonen avslutter saken.

Riksrevisjonen registrerer at det har vært en økning i antall kliniske behandlingsstudier og pasienter som inkluderes i studier, men fortsatt er de fleste helseforetakene langt fra nasjonale måltall. Utviklingen går dermed langsommere enn ønsket. Etter Riksrevisjonens vurdering har pasienter fortsatt ikke god nok tilgang til studier, og tilgangen varierer for mye etter hvilket helseforetak pasientene tilhører.

Riksrevisjonen merker seg imidlertid at både Helse- og omsorgsdepartementet, de regionale helseforetakene og helseforetakene har satt i gang mange tiltak som kan ha betydning for både klinikeres og pasienters muligheter til å delta i kliniske behandlingsstudier. Flere av tiltakene pågår fortsatt. Det kan ta tid å se effekter av det pågående arbeidet, blant annet fordi det tar lang tid fra kliniske studier planlegges til pasienter inkluderes i studier.

1.3.5.2 Opprinnelig undersøkelse

Målet med undersøkelsen var å vurdere hvordan de regionale helseforetakene og helseforetakene ivaretar sitt ansvar for kliniske behandlingsstudier. Undersøkelsen var i hovedsak basert på data for 2019–2020.

Dokument 3:9 (2020–2021) Riksrevisjonens undersøkelse av kliniske behandlingsstudier i helseforetakene ble sendt Stortinget 21. oktober 2021. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga sin innstilling 18. januar 2022, jf. Innst. 107 S (2021–2022). Stortinget behandlet saken 18. januar 2022.

Undersøkelsen hadde følgende konklusjoner:

- Pasienters tilgang til kliniske behandlingsstudier er ikke god nok.
- Kliniske behandlingsstudier er ikke tilstrekkelig integrert i pasientbehandlingen.
- Mange styrer i helseforetak og regionale helseforetak har lite oppmerksomhet rettet mot forskning.
- Det er mulig å øke antallet kliniske behandlingsstudier og antallet studiepasienter som deltar i slike.

Stortingets behandling av saken

Kontroll- og konstitusjonskomiteen viste til at Stortinget mener at kliniske behandlingsstudier er et viktig bidrag til å sikre kvalitet i behandling, pasientsikkerhet og pasienttilfredshet innen spesialisthelsetjenesten.

Komiteen stilte seg bak Riksrevisjonens funn, krittikk og anbefalinger. Komiteen ba Riksrevisjonen om å følge utviklingen for å se om det kommer flere og mer likeverdige og integrerte kliniske behandlingsstudier, og om helseforetakene har mer oppmerksomhet rettet mot forskning.

1.3.5.3 Helse- og omsorgsdepartementets oppfølging

Riksrevisjonen ba i brev av 26. mars 2025 Helse- og omsorgsdepartementet om å redegjøre for endringer og tiltak som er satt i gang for å følge opp kontroll- og konstitusjonskomiteens merknader og Riksrevisjonens anbefalinger, og hvilke resultater som er oppnådd på området. Departementet svarte i brev sendt Riksrevisjonen 29. april 2025.

1.3.5.4 Riksrevisjonens vurdering

Riksrevisjonen registrerer at det har vært en økning i antall kliniske behandlingsstudier og pasienter som inkluderes, men fortsatt er de fleste helseforetakene langt fra nasjonale måltall. I 2024 var 2,8 prosent av pasientene inkludert i kliniske behandlingsstudier, mens målet er fem prosent i 2025. Det var også et mål at antallet kliniske studier som inkluderer pasienter, skulle doubles i løpet av perioden 2021–2025. Fra 2021 til 2024 har antallet økt med fem prosent (fra 485 til 509 studier). Utviklingen går dermed langsommere enn ønsket. Videre er det fortsatt store forskjeller mellom helseforetakene, og dermed varierer det hvilken tilgang pasienter har til kliniske behandlingsstudier.

Riksrevisjonen konstaterer at informasjonen på helsenorge.no om hvilke studier pasienter kan delta i, fortsatt ikke er god nok. En konsekvens av dette kan være at pasienters kjennskap til relevante studier avhenger av at helsepersonell vet om studier som foregår. Etter Riksrevisjonens vurdering ville forbedret informasjon om tilgjengelige studier, både for klinikere og pasienter, kunne gi enda flere pasienter muligheter for å delta i studier. Riksrevisjonen merker seg at Helse- og omsorgsdepartementet har gitt de regionale helseforetakene oppdrag som har som mål å forbedre denne informasjonen, og at de regionale helseforetakenes anbefalinger til departementet kom våren 2025.

Riksrevisjonen merker seg at oppmerksomheten om forskning synes å ha økt i foretakenes styrer. Videre ser det ut til at departementets handlingsplan for kliniske studier har fremmet arbeidet med slike studier. Riksrevisjonen merker seg at departementet framover skal videreutvikle handlingsplanen for kliniske studier, og at

de regionale helseforetakene har gitt innspill til dette arbeidet. Gjennom indikatoren for kliniske behandlingsstudier, og gjennom årlige meldinger, har departementet fått informasjon om utviklingen og statusen for målene som er satt i handlingsplanen. I tillegg er ambisjonene videreført i det nasjonale veikartet for helsenæringen og den nye nasjonale kreftstrategien.

Riksrevisjonen merker seg at det pågår flere nasjonale initiativ hvor regionene samarbeider om å legge til rette for kliniske studier. For eksempel ble NorTrials etablert i 2022 som et nasjonalt partnerskap mellom spesialisthelsetjenesten og legemiddelindustrien for å øke antallet kliniske studier i Norge. Videre viser nær alle helseforetakene til at det har blitt mer ressurser til forskningsstøtte etter 2021. Slik støtte kan avlaste klinikere som er involvert i studier. Samtidig viser flere helseforetak til at det er en vedvarende utfordring å få tid til studier i klinikker som har knapt med tid og ressurser.

Riksrevisjonen konstaterer at målene Helse- og omsorgsdepartementet selv har satt for området, ikke er nådd. Etter Riksrevisjonens vurdering har pasienter fortsatt ikke god nok tilgang til studier, og tilgangen varierer for mye etter hvilket helseforetak pasientene tilhører. Riksrevisjonen merker seg imidlertid at både Helse- og omsorgsdepartementet, de regionale helseforetakene og helseforetakene har satt i gang mange tiltak som kan ha betydning for både klinikeres og pasienters muligheter til å delta i kliniske behandlingsstudier. Flere av tiltakene pågår fortsatt. Det kan ta tid å se effekten av pågående arbeid, blant annet fordi det tar lang tid fra kliniske studier planlegges til pasienter inkluderes.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.3.5.5 Statsrådets svar

Saken ble forelagt statsråden i Helse- og omsorgsdepartementet for eventuell uttalelse i brev 8. oktober 2025. Statsråden har ikke svart.

1.3.5.6 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådets svar

Riksrevisjonen har ingen ytterligere merknader.

1.3.6 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSER AV IT-SATSINGEN ÉN INNBYGGER – ÉN JOURNAL OG ANSKAFFELSER AV KONSULENTTJENESTER I DIREKTORATET FOR E-HELSE

1.3.6.1 Konklusjon sak 1: Helse- og omsorgsdepartementets styring av arbeidet med Én innbygger – én journal

Riksrevisjonen avslutter saken.

Helse- og omsorgsdepartementet har utarbeidet en ny strategi og iverksatt en rekke tiltak for å styrke styrin-

gen av digitaliseringen i helse- og omsorgssektoren. Etter Riksrevisjonens vurdering legger dette til rette for bedre framdrift og måloppnåelse på området.

Samtidig gjenstår det utfordringer med å dele pasientinformasjon på tvers av helsesektoren. Den største utfordringen er at de kommunale helsetjenestene ligger bak i utviklingen av elektroniske pasientjournaler. Videre er viktige samhandlingsløsninger fortsatt under utvikling. Dette gjelder også Pasientens legemiddelliste, som er høyt prioritert.

Etter Riksrevisjonens vurdering er det viktig at Helse- og omsorgsdepartementet fortsatt følger opp e-helsearbeidet tett og gjør vurderinger av om virkemidlene er innrettet for å sikre framdrift og måloppnåelse. Digital samhandling er viktig både for pasientsikkerheten og for å utnytte helsepersonellressurser på en effektiv måte.

1.3.6.2 Konklusjon sak 2: Anskaffelser av konsulent tjenester i Direktoratet for e-helse

Riksrevisjonen avslutter saken.

Helse- og omsorgsdepartementet har gjennomført tiltak for å følge opp at Direktoratet for e-helse gjennomførte sine anskaffelser etter anskaffelses- og økonomiregelverket.

Direktoratet for e-helse og Helsedirektoratet ble slått sammen 1. januar 2024. Departementet opplyser at det ble etablert et nytt felles rammeverk for anskaffelser og kontraktsoppfølging i det nye Helsedirektoratet.

Etter Riksrevisjonens vurdering er det viktig at Helse- og omsorgsdepartementet påser at Helsedirektoratet etterlever det nye etablerte felles rammeverket.

Ansvarlig departement: Helse- og omsorgsdepartementet.

1.3.6.3 Opprinnelig undersøkelse

Undersøkelsen besto av to rapporter som gjennomgikk hvordan Helse- og omsorgsdepartementet og Direktoratet for e-helse styrte og hadde kontroll med utviklingen av e-helse mot målene i Én innbygger – én journal. Begge ble rapportert i Dokument 3:14 (2020–2021) Riksrevisjonens undersøkelser av: Sak 1: Helse- og omsorgsdepartementets styring av arbeidet Én innbygger – én journal. Sak 2: Anskaffelser av konsulent tjenester i Direktoratet for e-helse.

- Den ene rapporten var en undersøkelse av Helse- og omsorgsdepartementets styring av arbeidet med Én innbygger – én journal (sak 1). Målet var å vurdere hvordan Helse- og omsorgsdepartementet ivaretar sitt ansvar for å nå målene i stortingsmeldingen Én innbygger – én journal.
- Den andre rapporten var en undersøkelse av anskaffelser av konsulent tjenester i Direktoratet for e-helse (sak 2). Målet var å undersøke om Direktoratet for e-helse kjøper og styrer konsulent tjenester i

tråd med anskaffelsesregelverket og økonomiregelverket i staten.

Dokumentet ble sendt til Stortinget 22. juni 2021. Det ble avholdt en åpen kontrollhøring 28. mars 2022. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga sin innstilling 24. mai 2022, jf. Innst. 406 S (2021–2022). Stortinget behandlet saken 2. juni 2022.

Sak 1: Helse- og omsorgsdepartementets styring av arbeidet med Én innbygger – én journal

Riksrevisjonens undersøkelse konkluderte med at det var store svakheter når det gjelder utredning, overordnet styring, planlegging og oppfølging av Meld. St. 9 (2012–2013) Én innbygger – én journal.

Undersøkelsen konkluderte med at tiltak og prosjekter som var forutsetninger for å nå målene i Én innbygger – én journal, ikke har hatt høy nok framdrift. Veikartet for sektorens journalløsninger var et resultat av aktørers selvstendige valg, og dette kunne gjøre det utfordrende å koordinere IT-utviklingen slik at målene i Én innbygger – én journal ble nådd. Helse- og omsorgsdepartementet hadde ikke ivaretatt sitt ansvar for oppfølging, kvalitetssikring og rapportering på en god måte, og dette har forsinket arbeidet. Rollen til nasjonale myndigheter var ikke tydelig definert, og mekanismene for styring, prioritering og forankring av e-helseutviklingen var ikke effektive nok.

Utredningen av Én innbygger – én journal hadde betydelige svakheter, til tross for stort omfang og over åtte års varighet. Rask teknologisk utvikling gjorde åpne plattform-/økosystemløsninger mer aktuelle for helsesektoren, men utredningene ble forsinket fordi dette ikke ble fanget opp tidlig nok. Sentrale fagmiljøer ble ikke tilstrekkelig involvert, og utredningene kunne vist til et bredere forskningsgrunnlag. Det valgte konseptet, Akson, hadde høy kompleksitet, usikkerhet og risiko, og forslag om å redusere risikoen ble ikke tatt til følge. Konsekvensene for helsenæringen ble ikke tilstrekkelig vektlagt.

I sin kritikk mente Riksrevisjonen at det var alvorlig at legemiddellisten ble forsinket. Denne forsinkelsen kan ha hatt alvorlige konsekvenser for pasientsikkerheten.

Videre mente Riksrevisjonen at det var sterkt kritikkverdig at utredningen av Én innbygger – én journal hadde betydelige svakheter, og at Helse- og omsorgsdepartementet ikke ivaretok sitt ansvar for oppfølging, kvalitetssikring og rapportering på en god måte. Det var også sterkt kritikkverdig at Direktoratet for e-helse i 2020 aktivt nedprioriterte samhandlingsløsningen i forprosjektet for Akson – spesielt ettersom behovet for en slik løsning da hadde vært kjent i nesten fem år.

Riksrevisjonen mente det var kritikkverdig at mange aktører i sektoren opplevde at de ikke hadde tilstrekkelig medinnflytelse på nasjonale prioriteringer.

Stortingets behandling av sak 1

Kontroll- og konstitusjonskomiteen framhevet i Innst. 406 S (2021–2022) hvor viktig det er å ta i bruk informasjonsteknologi (IKT) for både helsepersonell, pasienter, brukere og befolkningen generelt. Komiteen mente det er nødvendig å utnytte mulighetene som ligger i moderne teknologi, for å nå helsepolitiske mål om bedre kvalitet, pasientsikkerhet, effektivitet og ressursbruk. Sentralt i dette er blant annet arbeidet for at helseopplysninger skal følge pasienten gjennom hele pasientforløpet.

Komiteen stilte seg bak anbefalingene for å nå målsettingene i *En innbygger – én journal*, og ba Riksrevisjonen følge arbeidet med å nå målene.

Komiteens flertall, med unntak av medlemmene fra Høyre og Venstre, stilte seg bak Riksrevisjonens funn og kritikk. Flertallet mente at funnene og kritikken hadde blitt styrket i høringen.

Når det gjaldt Helse- og omsorgsdepartementets styring av arbeidet med *En innbygger – én journal*, mente komiteen at Riksrevisjonens funn og kritikk av involveringen av fagmiljøer understreket at den desentraliserte styringsmodellen i helsesektoren gjorde det svært viktig å involvere fagmiljøer og aktører i feltet.

Komiteens flertall, med unntak av Høyre og Venstre, stilte seg bak Riksrevisjonens vurdering, som gikk ut på at det var kritikkverdig at mange aktører i sektoren opplevde at de ikke hadde tilstrekkelig medinnflytelse på nasjonale prioriteringer.

Sak 2: Anskaffelser av konsulenttjenester i Direktoratet for e-helse

Riksrevisjonen konkluderte med at Direktoratet for e-helse hadde brutt anskaffelsesregelverket og ikke hadde hatt god nok styring og kontroll med anskaffelsene. Dette skjedde i flere tilfeller ved kjøp av konsulenttjenester til prosjektet *En innbygger – én journal*, Akson, Helsedataprogrammet og Program kodeverk og terminologi.

Riksrevisjonen mente det var sterkt kritikkverdig at Direktoratet for e-helse brøt anskaffelsesregelverket, ikke hadde tilstrekkelig kostnadskontroll og var avhengig av enkeltkonsulenter og enkeltleverandører.

Stortingets behandling av sak 2

Kontroll- og konstitusjonskomiteen stilte seg bak kritikken fra Riksrevisjonen. Komiteen understreket at det er den enkelte virksomhets ansvar å ha systemer og rutiner for intern kontroll for å utøve forvaltningsmyndighet og utføre sine oppgaver på en forsvarlig måte. Et overordnet departement skal sørge for at et underlig-

gende direktorat har en slik internkontroll. Komiteen understreket at kravene til virksomhetens interne kontroll omfatter rutiner slik de praktiseres.

1.3.6.4 Helse- og omsorgsdepartementets oppfølging

Når det gjelder sak 1, ble departementet i et brev 26. mars 2025 bedt om å gjøre rede for hvilke endringer og tiltak som er iverksatt for å følge opp Riksrevisjonens anbefalinger og merknader fra kontroll- og konstitusjonskomiteen, og hvilke resultater som er oppnådd på området.

Departementet ble bedt om å særlig gjøre rede for status på arbeidet med følgende:

- styringsmodellen, herunder hvordan denne sikrer involvering av aktørene, finansieringsmodell og eventuelle juridiske tiltak,
- samhandlingsløsningen, herunder viktige komponenter som pasientens legemiddelliste og kjernejournal,
- elektroniske pasientjournalssystemer, herunder særlig Dips Arena og felles kommunal journal,
- felles grunnmur, herunder videreutvikling av standarder, kodeverk og terminologi.

Når det gjelder sak 2, ble departementet bedt om å gjøre rede for hvilke tiltak som er iverksatt for å følge opp funnene i revisjonen, anbefalingene og merknadene fra kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Departementet ble bedt om å innhente informasjon fra Norsk helsenett SF og/eller Helsedirektoratet, som ble sammenslått med Direktoratet for e-helse gjennom en virksomhetsoverdragelse i 2024, der dette var nødvendig.

Helse- og omsorgsdepartementet svarte i et brev 30. april 2025.

1.3.6.5 Riksrevisjonens vurdering

Sak 1: Helse- og omsorgsdepartementets styring av arbeidet med *En innbygger – én journal*

Riksrevisjonen merker seg at departementet har innført en rekke tiltak for å forbedre styringen på e-helseområdet. Departementet har innført en ny strategi med en ny tilnærming der arbeidet utvikles på en mer tjenesteorientert måte. Arbeidet skal koordineres med sektoraktørenes egen utvikling av journal- og IKT-løsninger, for å realisere nytte underveis. Sektoren gir selv uttrykk for at de støtter strategien, og at denne har bidratt til å øke framdriften på digitaliseringsarbeidet.

Riksrevisjonen merker seg at de kommunale helse-tjenestene ligger bak i utviklingen av elektroniske pasientjournaler, og at dette er den største utfordringen for måloppnåelsen og framdriften i e-helsearbeidet. For å kunne hente ut samlede gevinster av digitaliseringsarbeidet i sektoren er det etter Riksrevisjonens mening av-

gjørende at departementet legger til rette for at utviklingen styres slik at den går i takt innenfor spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten.

Pasientens legemiddelliste, som er den høyest prioriterte av de nasjonale samhandlingsløsningene, prøves ut i region Vest og region Nord, der et begrenset antall pasienter har tatt den i bruk. Arbeidet er imidlertid forsinket, og det vil ta tid før den er innført i hele landet. Riksrevisjonen understreker at dette arbeidet er viktig i et pasientsikkerhetsperspektiv.

Kjernejournal er innført i store deler av landets helsetjenester. Riksrevisjonen mener det er viktig å prioritere arbeidet med å integrere de nasjonale løsningene som gjøres tilgjengelige gjennom Kjernejournal, og med pasientjournalene, slik at helsepersonell slipper pålogginger og registreringer i flere systemer og kan dra nytte av å dele sentral pasientinformasjon på tvers av helsetjenestene.

Riksrevisjonen registrerer at aktørene i sektoren mener at ansvarsfordelingen mellom Helsedirektoratet og Norsk helsenett SF ikke har blitt gjennomført fullt ut, og at det skaper uklarheter og påvirker effektiviteten i arbeidet. Undersøkelsen kan tyde på at den nye finansieringsmodellen har bidratt til mer forutsigbar finansiering av drift og vedlikehold av løsningene. Samtidig er flere aktører i sektoren bekymret for at fordelingen av kostnadene for nasjonale e-helseløsninger ikke gjen-speiler den nytten de får igjen for løsningene. Undersøkelsen tyder også på at juridiske utfordringer fortsatt bidrar til å forsinke e-helsearbeidet.

Riksrevisjonen merker seg at departementet har iverksatt en rekke relevante tiltak som påvirker styringen, organiseringen, finansieringen og de juridiske rammene for e-helsearbeidet. Aktørene støtter i stor grad disse tiltakene. Selv om det har vært en positiv utvikling i styringen av e-helseområdet, er digitaliseringen av helseområdet veldig omfattende og kompleks. Etter Riksrevisjonens vurdering er det derfor viktig at Helse- og omsorgsdepartementet fortsetter å ha stor oppmerksomhet om de gjenstående utfordringene med å dele pasientinformasjon på tvers av helsesektoren.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

Sak 2: Anskaffelser av konsulenttenester i Direktoratet for e-helse

Riksrevisjonen merker seg at Direktoratet for e-helse gjennomførte en rekke tiltak for å følge opp anbefalingene. Det ble blant annet vedtatt en anskaffelsesstrategi som førte til økt bemanning og interne opplæringsaktiviteter, og det ble tatt i bruk et saksbehandlingssystem som konkurransegjennomføringsverktøy og kontraktsadministrasjonsverktøy, for å sikre sporbarhet og likebehandling samt for å redusere risikoen for å benytte utløpte avtaler.

Riksrevisjonen merker seg videre at Direktoratet for e-helse ble slått sammen med Helsedirektoratet 1. januar 2024, og at det er etablert et felles rammeverk for anskaffelser og kontraktsoppfølging i det nye Helsedirektoratet. Etter Riksrevisjonens vurdering er det viktig at Helse- og omsorgsdepartementet påser at Helsedirektoratet etterlever det nye felles rammeverket.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.3.6.6 Statsrådens svar

Saken ble forelagt statsråden i Helse- og omsorgsdepartementet for eventuell uttalelse i brev 8. oktober 2025. Statsråden har ikke svart.

1.3.6.7 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådens svar

Riksrevisjonen har ingen ytterligere merknader.

1.3.7 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV HELSE- OG OMSORGSTJENESTER TIL BARN MED FUNKSJONSNEDESETTELSE

1.3.7.1 Konklusjon

Riksrevisjonen avslutter saken.

Riksrevisjonen konstaterer at det siden undersøkelsen ble gjennomført, er satt i gang en rekke tiltak. Riksrevisjonen mener at departementet har sannsynliggjort at tiltakene for rettighetsklager vil bidra til mer enhetlig praksis og økt likebehandling, men har samtidig merket seg at det fortsatt gjenstår utfordringer når det gjelder koordinering av tjenester. Det er viktig at departementet følger opp den videre utviklingen i habiliteringstjenestene til barn og unge, og særlig de regionale forskjellene i tilbudet.

1.3.7.2 Opprinnelig undersøkelse

Målet med undersøkelsen var å vurdere i hvilken grad barn og unge med funksjonsnedsettelse og familiene deres får likeverdige og koordinerte helse- og omsorgstjenester, og om statlige virkemidler bidrar til det.

Undersøkelsen ble rapportert i Dokument 3:15 (2020–2021) Riksrevisjonens undersøkelse av helse- og omsorgstjenester til barn med funksjonsnedsettelse, som ble sendt til Stortinget 21. oktober 2021. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga sin innstilling 11. januar 2022, jf. Innst. 106 S (2021–2022). Stortinget behandlet saken 18. januar 2022.

Riksrevisjonens undersøkelse hadde følgende konklusjoner:

- Det er store forskjeller og utilstrekkelig kapasitet i helseforetakenes habiliteringstilbud til barn.
- Det er store variasjoner mellom kommunene i bruken av avlastning.

- Statsforvalternes behandling av klagen har stor betydning for hvilke tjenester familiene får.
- Familiene må ta et stort ansvar selv for å få hjelp og koordinere tjenestene.

Stortingets behandling av saken

Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga sin innstilling 11. januar 2022, jf. Innst. 106 S (2021–2022).

I innstillingen viste komiteen til at flere undersøkelser indikerer at ulike forhold som bosted, diagnose og alder har betydning for hvilken hjelp kommunene og helseforetakene gir. Komiteen viste også til at Riksrevisjonen mener det er alvorlig at tjenestene til familier med barn som har funksjonsnedsettelse, er avhengig av bosted og om familiene selv tar ansvar for å få hjelp og koordinere tjenestene. Komiteen stilte seg bak Riksrevisjonens funn og kritikk.

Komiteen var enig med den tidligere statsråden i at Riksrevisjonens anbefaling om å tydeliggjøre vilkår og ramme inn det kommunale skjønnet i konkrete lovbestemmelser bør settes inn i en større diskusjon om virkning og effekt av mer generalisert lovgivning sammenlignet med større grad av standardisering og mindre skjønnsmessig handlingsrom. Komiteen stilte seg for øvrig bak anbefalingene og ba Riksrevisjonen følge utviklingen for likeverdige helse- og omsorgstjenester videre.

1.3.7.3 Helse- og omsorgsdepartementets oppfølging

Riksrevisjonen ba i brev 4. februar 2025 Helse- og omsorgsdepartementet om å redegjøre for hvilke endringer og tiltak som er iverksatt for å følge opp kontroll- og konstitusjonskomiteens merknader og Riksrevisjonens anbefalinger i Dokument 3:15 (2020–2021), og for hvilke resultater som er oppnådd på området.

Departementet ble bedt om å særlig gjøre rede for utvikling og status når det gjelder barnehabilitering i spesialisthelsetjenesten og barnekoordinatorordningen. For barnehabilitering i spesialisthelsetjenesten ble det bedt om en oversikt som viser utviklingen etter 2019 når det gjelder kapasitet og geografisk variasjon. Når det gjaldt barnekoordinatorordningen, ble det bedt om en vurdering av hvorvidt alle kommuner har ordningen, og om den har bidratt til bedre koordinering for målgruppen.

Helse- og omsorgsdepartementet svarte i brev 4. mars 2025.

1.3.7.4 Riksrevisjonens vurdering

Riksrevisjonen konstaterer at det siden undersøkelsen ble gjennomført er satt i gang en rekke tiltak.

Riksrevisjonen har merket seg at det er satt i gang tiltak for å bedre datakvaliteten på habiliteringsområdet, men at det fortsatt gjensstår arbeid på dette feltet.

Det er behov for at departementet følger opp både disse tiltakene og den videre utviklingen i habiliteringstjenestene til barn og unge, særlig med henblikk på de regionale forskjellene i tilbudet.

Riksrevisjonen ser det som positivt at det er gjennomført mange tiltak når det gjelder rettighetsklager. Departementet har sannsynliggjort at disse vil bidra til mer enhetlig praksis og økt likebehandling. Det er viktig at også utviklingen i sakstilgang og saksbehandlingstid får oppmerksomhet i styringen framover.

Svaret fra departementet tyder på at familiene fortsatt må ta et stort ansvar selv for å få hjelp og koordinere tjenestene. Riksrevisjonen har merket seg at evalueringen av endringer i velferdstjenestelovene viser at disse ikke har bidratt til vesentlig bedring i koordineringen for målgruppen, to år etter at lovendringene ble innført. Det er viktig at denne kunnskapen brukes i arbeidet med den videre utformingen av virkemidler.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.3.7.5 Statsrådets svar

Saken ble forelagt statsråden i Helse- og omsorgsdepartementet for eventuell uttalelse i brev 8. oktober 2025. Statsråden har ikke svart.

1.3.7.6 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådets svar

Riksrevisjonen har ingen ytterligere merknader.

1.3.8 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV NORSK BISTAND TIL VERDENSBANKENS FOND

1.3.8.1 Konklusjon

Riksrevisjonen avslutter saken.

Utenriksdepartementet og Norad har iverksatt flere tiltak basert på komiteens merknader og Riksrevisjonens anbefalinger. Det er positivt at departementet har gjennomgått støtten til utvalgte fond og økt kjernestøtten til Verdensbanken, og at departementet vil utarbeide en strategi for norsk bistand gjennom Verdensbanken. Riksrevisjonen merker seg at Norad har undersøkt administrasjonskostnadene i utvalgte fond. Riksrevisjonen vil likevel understreke betydningen av at departementet ytterligere øker kunnskapen om administrasjonskostnader i fond for å kunne vurdere kostnadseffektiviteten til denne typen støtte.

1.3.8.2 Opprinnelig undersøkelse

Målet med Riksrevisjonens undersøkelse var å vurdere Utenriksdepartementets og Norads arbeid for å sikre at støtten som gis gjennom Verdensbankens fond, bidrar til å nå norske utviklingspolitiske mål på en effektiv måte. Undersøkelsen omfattet i all hovedsak perioden 2018–2020.

Dokument 3:4 (2021–2022) Riksrevisjonens undersøkelse av norsk bistand til Verdensbankens fond ble levert til Stortinget 7. desember 2021. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga sin innstilling 24. mai 2022, jf. Innst. 405 S (2021–2022). Stortinget behandlet saken 31. mai 2022.

Riksrevisjonens undersøkelse viste blant annet at støtte som gis gjennom Verdensbankens fond, ikke nødvendigvis bidrar til å nå norske utviklingspolitiske mål på en effektiv måte – verken tverrsektorielle eller sektorspesifikke mål. Flere av de undersøkte fondene kunne i liten grad dokumentere resultater som kom målgruppen til gode. Dessuten viste undersøkelsen at betydelige administrasjonskostnader belastet i flere ledd fram til sluttbrukeren, og at det var vanskelig å få en god oversikt over det samlede kostnadsbildet. Undersøkelsen viste også at Utenriksdepartementet manglet en langsiktig og helhetlig strategi som tydeliggjør i hvilke sammenhenger det ville være riktig å støtte fond, og som ga en begrunnet prioritering mellom øremerket støtte til fond og kjernestøtte til Verdensbanken.

Stortingets behandling av saken

Ved behandlingen av Dokument 3:4 (2021–2022), jf. Innst. 405 S (2021–2022), stilte en samlet kontroll- og konstitusjonskomite seg bak Riksrevisjonens funn, kritikk og anbefalinger.

Komiteen viste til at en sentral forutsetning for bistandsbudsjettet er at alle tiltak kan klassifiseres som offisiell utviklingsbistand (ODA), jf. Prop. 1 S (2020–2021), og framholdt det som svært uheldig at land som ikke var ODA-godkjent, hadde mottatt penger fra norske bistandsmidler. Komiteen merket seg at klimafondet SREP har hatt svak framdrift, og at helsefondet GFF har mottatt store beløp uten at det er mulig å vise til faktiske resultater knyttet til aktiviteten.

Komiteen viste til Riksrevisjonens konklusjon om at Utenriksdepartementet ikke har rettet nok oppmerksomhet mot hva bistanden som gis gjennom Verdensbankens fond, koster. Komiteen merket seg at betydelige administrasjonskostnader påløper i flere ledd før midlene når fram, og at det er lite åpenhet om og vanskelig å få oversikt over kostnadene i Verdensbankens fond.

1.3.8.3 Utenriksdepartementets oppfølging

Riksrevisjonen ba i brev av 7. mars 2025 Utenriksdepartementet om å redegjøre for tiltak som er iverksatt basert på Riksrevisjonens anbefalinger og komiteens merknader, og hvilke endringer og forbedringer tiltakene har ført til.

Utenriksdepartementet svarte i et brev av 30. april 2025.

1.3.8.4 Riksrevisjonens vurdering

Riksrevisjonen merker seg at Utenriksdepartementet og Norad har iverksatt flere tiltak basert på komiteens merknader og Riksrevisjonens anbefalinger.

Riksrevisjonen ser positivt på at Utenriksdepartementet har økt kjernestøtten til Verdensbanken i perioden 2026–2028. Riksrevisjonen registrerer imidlertid at det fortsatt gis betydelig mer støtte til fond enn kjernestøtte. Riksrevisjonen merker seg også at departementet fortsatt ikke har en nøyaktig oversikt over hvilke fond Norge støtter.

Riksrevisjonen merker seg at Utenriksdepartementet har forsøkt å gi en mer balansert resultatrapportering til Stortinget i de siste budsjettproposisjonene. Riksrevisjonen vil understreke at det er viktig å ta med rapportering om utfordringer og svakere resultater, selv om det er ønskelig å begrense budsjettproposisjonens volum. Riksrevisjonen kommer til å være opptatt av resultatrapportering til Stortinget også i framtidige undersøkelser av den norske bistanden.

Riksrevisjonen ser positivt på at departementet har hatt en gjennomgang av et større utvalg globale fond. Riksrevisjonen merker seg at gjennomgangen blant annet konkluderer med at globale fond ofte vil være en unødvendig omvei fra giveren til mottakeren, og at alternativkostnader og nytte bør vurderes nøye hver gang Norge går inn i et nytt fond eller en ny mekanisme. Riksrevisjonen merker seg at videre støtte til klimafondet SREP ikke er prioritert, men registrerer at gjennomgangen mangler vurderinger av resultater for over halvparten av fondene i utvalget. Riksrevisjonen mener at departementet bør fortsette å vurdere fondenes resultater for sluttbrukere i mottakerlandene. Dette er viktig for at departementet skal kunne vurdere hva nivået på støtten bør være. Riksrevisjonen merker seg videre at gjennomgangen konkluderer med at det langsiktige målet bør være økt kjernestøtte og større bidrag til færre og mer strategiske fond.

Norad har i 2023 og 2024 gjennomgått kostnader i et mindre antall fond. Norad konkluderte med at det er vanskelig å få et reelt bilde av administrasjonskostnader og hvor stor andel av tilskuddene som havner hos mottakeren. Dette sammenfaller med Riksrevisjonens undersøkelse. Norad arbeider også med å beregne kostnader i ulike utdanningsfond. Riksrevisjonen understreker hvor viktig det er å arbeide ytterligere med å få klarhet i og kunnskap om administrasjonskostnadene i fond. Utenriksdepartementet og Norad må ha nok kompetanse til å kunne vurdere hvor kostnadseffektiv denne typen støtte er i forhold til alternative kanaler.

Riksrevisjonen merker seg at departementet ikke har kommentert komiteens merknad om at det var svært uheldig at land som ikke var ODA-godkjent, hadde mottatt penger fra norske bistandsmidler. Riksrevisjonen

sjonen mener det er viktig at departementet følger opp komiteens merknad.

Riksrevisjonen ser positivt på at departementet vil utarbeide en strategi for det helhetlige samarbeidet med Verdensbanken. Strategien vil blant annet se på samspillet mellom kjernestøtte og fond.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.3.8.5 Statsrådets svar

Saken ble forelagt statsråden i Utenriksdepartementet for uttalelse i brev 8. oktober 2025. Statsråden har svart Riksrevisjonen i brev 22. oktober 2025. Svaret er i vedlegg 5 til Riksrevisjonens dokument.

1.3.8.6 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådets svar

Riksrevisjonen har ingen ytterligere merknader.

1.3.9 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV GRØNNE OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

1.3.9.1 Konklusjon

Riksrevisjonen avslutter saken.

Riksrevisjonen ser positivt på at Nærings- og fiskeridepartementet i samråd med Klima- og miljødepartementet og Finansdepartementet har iverksatt flere tiltak for å styrke offentlige anskaffelser som et virkemiddel i klima- og miljøpolitikken.

Ansvarlige departementer: Nærings- og fiskeridepartementet, Klima- og miljødepartementet og Finansdepartementet.

1.3.9.2 Opprinnelig undersøkelse

Målet med undersøkelsen var å vurdere i hvilken grad offentlige oppdragsgivere innretter anskaffelsespraksisen slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning og fremme klimavennlige løsninger slik Stortinget har forutsatt. Undersøkelsen belyste også forhold som fremmer og hemmer oppdragsgivernes mulighet til å ta klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser.

Dokument 3:5 (2021–2022) Riksrevisjonens undersøkelse av grønne offentlige anskaffelser ble overlevert Stortinget 3. februar 2022.

Riksrevisjonens undersøkelse viste at

- offentlige oppdragsgiveres anskaffelsespraksis bidrar ikke i stor nok grad til å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger,
- mange offentlige oppdragsgivere mangler en helhetlig tilnærming for å ivareta klima- og miljøhensyn i anskaffelser,
- det er utarbeidet et omfattende veiledningsmaterieell om grønne offentlige anskaffelser, men det er behov for å gjøre det mer brukervennlig og kjent,

- det mangler statistikk og styringsinformasjon om status for grønne offentlige anskaffelser,
- arbeidet med grønne offentlige anskaffelser krever god koordinering mellom ansvarlige departementer.

I rapporten vurderte Riksrevisjonen det som kritikkverdig at myndighetene gjennom sin samlede virkemiddelbruk ikke har sikret at offentlige oppdragsgiveres anskaffelsespraksis i stor nok grad bidrar til å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger. Det ble blant annet pekt på behov for økt miljøkompetanse, et forbedringspotensial i å gjøre DFØs veiledningsmaterieell om grønne offentlige anskaffelser mer brukervennlig og kjent og behov for en mer helhetlig tilnærming i offentlige virksomheter for å ivareta klima- og miljøhensyn i anskaffelser.

Stortingets behandling av saken

Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga sin innstilling 5. april 2022, jf. Innst. 249 S (2021–2022). Stortinget behandlet saken 5. mai 2022.

Komiteen viste til at næringskomiteen i Innst. 358 S (2015–2016), jf. Prop. 51 L (2015–2016) Lov om offentlige anskaffelser, uttalte:

«For å lykkes med effektiv ressursbruk mener komiteen at arbeidet med offentlige anskaffelser først og fremst må underlegges god styring, planlegging og oppfølging, og det må være hensiktsmessig organisert.»

Komiteen viste til at Riksrevisjonen finner at anskaffelsespraksisen til offentlige oppdragsgivere ikke i stor nok grad bidrar til å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger. Mange offentlige oppdragsgivere mangler en helhetlig tilnærming for å ivareta klima- og miljøhensyn i anskaffelser.

Komiteen viste til at Riksrevisjonen peker på at det er utarbeidet et omfattende veiledningsmaterieell om grønne offentlige anskaffelser, og at det er nødvendig å gjøre veiledningsmateriellet mer brukervennlig og kjent.

Komiteen støttet Riksrevisjonens konklusjoner og kritikk, men viste til at lovverket åpner for å stille miljøkrav som også omfatter standarder og miljøledelse.

Stortinget sluttet seg enstemmig til komiteens innstilling.

1.3.9.3 Nærings- og fiskeridepartementets, Klima- og miljødepartementets og Finansdepartementets oppfølging

Riksrevisjonen ba i brev av 3. mars 2025 Nærings- og fiskeridepartementet, Klima- og miljødepartementet og Finansdepartementet redegjøre for hvilke tiltak som er iverksatt for å følge opp Riksrevisjonens funn og anbefalinger og kontroll- og konstitusjonskomiteens

merknader, og for hvilke resultater som er oppnådd på området. Nærings- og fiskeridepartementet svarte i brev av 31. mars 2025. Svaret er utarbeidet i samråd med Finansdepartementet og Klima- og miljødepartementet, og svarbrevet er derfor å anse som svar fra de tre departementene på Riksrevisjonens brev.

1.3.9.4 Riksrevisjonens vurdering

Riksrevisjonen merker seg at Nærings- og fiskeridepartementet i samråd med Klima- og miljødepartementet og Finansdepartementet har iverksatt flere tiltak for å styrke grønne offentlige anskaffelser for å begrense miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger.

Riksrevisjonen vurderer det slik at departementene har tatt ned Riksrevisjonens anbefalinger på en god måte i sitt arbeid. Riksrevisjonen ser det som positivt at det har vært en regelverksutvikling innenfor innkjøpskategorier med en betydelig klima- og miljøbelastning, som stiller klare krav til offentlige innkjøpere.

Riksrevisjonen merker seg at DFØ har utviklet flere hjelpemidler for å bistå offentlige innkjøpere, og ser at det har vært en økning i både bruken av DFØs veiledningsmateriell, og andel brukere som oppfatter dette som nyttig.

Riksrevisjonen ser videre at det har vært en positiv utvikling i datagrunnlaget om grønne offentlige anskaffelser. Det er viktig at den kunnskapen departementet tilegner seg fra dette, brukes i det videre arbeidet med virkemidler.

Riksrevisjonen vurderer utviklingen på området som positiv.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.3.9.5 Statsrådets svar

Saken ble forelagt statsrådene i Nærings- og fiskeridepartementet, Finansdepartementet og Klima- og miljødepartementet for eventuell uttalelse i brev 8. oktober 2025. Statsrådene har ikke svart.

1.3.9.6 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådets svar

Riksrevisjonen har ingen ytterligere merknader.

1.3.10 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV POLITI- OG LENSMANNSETATENS MÅLOPPNÅELSE PÅ SENTRALE OPPGAVER

1.3.10.1 Konklusjon

Riksrevisjonen avslutter saken.

Justis- og beredskapsdepartementet har samlet sett iverksatt en rekke tiltak for å følge opp undersøkelsen av politi- og lensmannsetatens måloppnåelse på sentrale oppgaver. Riksrevisjonen konstaterer at det i mange av

tilfellene er for tidlig å vurdere om det har skjedd reelle forbedringer.

Riksrevisjonen har siden rapporteringen av denne undersøkelsen også gjennomført flere revisjoner av deler av politiets virksomheter som peker på mange av de samme funnene. Funnene vil bli fulgt opp gjennom oppfølgingen av disse undersøkelsene og eventuelle nye revisjoner av deler av politiets virksomhet.

1.3.10.2 Opprinnelig undersøkelse

Målet med undersøkelsen var å vurdere om politi- og lensmannsetatens måloppnåelse på sentrale oppgaver var i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger.

Dokument 3:7 (2021–2022) Riksrevisjonens undersøkelse av politi- og lensmannsetatens måloppnåelse på sentrale oppgaver ble overlevert Stortinget 17. mars 2022.

Undersøkelsens konklusjoner var at

- politiet når nasjonale krav for både besvarelse av nødanrop og håndtering av alvorlige oppdrag, men resultatene varierer blant politidistriktene,
- politiet besvarer anropene til nødnummeret 112 innen kravet,
- politiet når responstidskravene nasjonalt, men resultatene varierer blant politidistriktene,
- politiet prioriterer de alvorligste oppdragene i større grad enn før, men det har vært en økning i oppdrag med noe lavere prioritet som ikke blir ressursatt på grunn av manglende kapasitet,
- politiet har begrensede løsninger for publikumskontakt,
- tjenesteplanleggingen fungerer ikke som forutsatt,
- målene for straffesaksbehandlingen er delvis nådd,
- oppklaringsprosenten går ned og politiet mangler en helhetlig prioritering av straffesaker på tvers av geografiske og funksjonelle driftsenheter,
- saksbehandlingstiden i politiet går ned, men fristene som er satt for prioriterte sakstyper nås ikke,
- det er svakheter ved politiets etterforskning av straffesaker,
- politidistriktenes oppfølging av statsadvokatembetenes tilsyn varierer,
- samarbeidet mellom politiet og kommunene har blitt bedre, men små kommuner er mindre fornøyd enn store kommuner,
- politimesterne følger opp politidistriktenes oppgaver, men har begrenset handlingsrom til å styre og tilpasse ressursene til politidistriktenes utfordringer,
- gamle og ustabile IKT-systemer fører til ineffektiv ressursbruk og mangelfull styringsinformasjon,

- Justis- og beredskapsdepartementets styringsdialog med Politidirektoratet er under utvikling, men den er fortsatt for aktivitetsstyrt.

Stortingets behandling av saken

Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga sin innstilling 24. mai 2022, jf. Innst. 421 S (2021–2022).

Ved behandlingen av Dokument 3:7 (2021–2022), jf. Innst. 421 S (2021–2022), støttet komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre, Riksrevisjonens konklusjoner og kritikk.

Flertallet viste til at Riksrevisjonen mente det var alvorlig at oppklaringsprosenten i straffesaker samlet sett hadde gått ned. Det gjaldt særlig i alvorlige saker som politiet skulle prioritere, for eksempel grov vold og mishandling i nære relasjoner. Det var også alvorlig at saker politiet skulle prioritere, utgjorde en betydelig del av sakene som det i 2020 tok over tolv måneder å etterforske. I mange saker ble fristene brutt, for eksempel i saker som handlet om voldtekt eller der gjerningspersonen var under 18 år. Disse sakene kunne gjelde spesielt sårbare mennesker, og det kunne få svært negative konsekvenser når fristene ikke ble overholdt.

Flertallet viste videre til at Riksrevisjonen mente det var sterkt kritikkverdig at antallet oppdrag som hadde noe lavere prioritet enn de mest alvorlige, men som ikke fikk ressurser på grunn av manglende kapasitet, hadde økt betydelig. Dette kunne svekke befolkningens tillit til politiet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viste til at gjennom politireformen skulle det utvikles robuste fagmiljøer som var rustet til å møte dagens og morgendagens kriminalitetsutfordringer, og et kompetent og effektivt nærpoliti der befolkningen bor. Til tross for høyere politidekning og økte budsjetter, var det fortsatt utfordringer når det gjelder å nå målene på sentrale områder, både innenfor operativt arbeid og straffesaksbehandling.

Flertallet viste også til at Dokument 3:7 (2021–2022) pekte på at målet om en politidekning på to politifolk per tusen innbyggere skapte utfordringer for rekrutteringen av kritisk sivil kompetanse. Det var ifølge politimesterne så mange mål og krav som ble stilt i utgangspunktet, at det i liten grad var kapasitet til å sette og følge opp lokale mål, slik Riksadvokaten mente det var nødvendig å gjøre på straffesaksområdet. Flertallet viste til at Politidirektoratet selv mente det ble stilt veldig detaljerte krav til politidistriktene.

Flertallet så alvorlig på at sentrale målsettinger for nærpolitireformen ikke ble gjennomført som forutsatt og understreket behovet for å evaluere effektene av nærpolitireformen og legge fram en konkret plan for å styrke politiets nærvær i hele landet. Det var også behov for

å gjennomgå Politidirektoratets oppgaver, mandat og ressurser for å sikre at innretningen på arbeidet ble hensiktsmessig organisert.

Flertallet viste til at utfordringer med gamle og ustabile IKT-systemer i politi- og lensmannsetaten som ikke samhandler, er dokumentert av Riksrevisjonen over lang tid, jf. kontroll- og konstitusjonskomiteens Innst. 46 S (2012–2013) og Innst. S. nr. 166 (1998–99). Flertallet så fram til en vurdering fra Riksrevisjonen av om iverksatte tiltak løser rapporterte utfordringer i forbindelse med den rutinemessige oppfølgingen av tidligere forvaltningsrevisjoner.

1.3.10.3 Justis- og beredskapsdepartementets oppfølging

Riksrevisjonen ba i brev 7. april 2025 Justis- og beredskapsdepartementet om å gjøre rede for hvilke tiltak som er iverksatt for å følge opp Riksrevisjonens funn og anbefalinger og kontroll- og konstitusjonskomiteens merknader, og for hvilke resultater som er oppnådd på området. Departementet svarte i brev 21. mai 2025.

Departementet viser til at det er iverksatt en rekke tiltak de siste tre årene som har styrket politiets innsats på de områdene Riksrevisjonen har pekt på, til tross for politiets behov for å prioritere mer ressurser til økt beredskap som følge av en endret samfunnsikkerhetspolitisk situasjon.

1.3.10.4 Riksrevisjonens vurdering

Riksrevisjonen merker seg at Justis- og beredskapsdepartementet samlet sett har iverksatt en rekke tiltak for å følge opp Riksrevisjonens undersøkelse fra 2022.

Riksrevisjonen konstaterer at politiet stort sett oppfyller de fastsatte kravene til responstid for hasteoppdrag innenfor ulike tettstedskategorier. Riksrevisjonen registrerer at Politidirektoratet ikke har iverksatt konkrete tiltak for å følge opp årsakene til at viktige oppdrag med noe lavere prioritet ikke blir ressursatt, men merker seg at departementet mener en årsak til manglende kapasitet kan være økt bruk av ressurser på oppdrag på grunn av den sikkerhetspolitiske situasjonen. Riksrevisjonen merker seg at antallet slike oppdrag som ikke ressurssettes, er noe redusert.

Riksrevisjonen merker seg at nedgangen i oppklaringsprosenten for de fleste kriminalitetstyper har fortsatt etter Riksrevisjonens undersøkelse, og at departementet mener dette henger nært sammen med endringer i kriminalitetsbildet. Det er iverksatt flere tiltak, inkludert styrking av Den høyere påtalemyndighets fagledelse av politiet og bedre samarbeid mellom enhetene i distriktene. Riksrevisjonen merker seg at prioriteringsrundskrivet fra Riksadvokaten legger opp til at politimestrene og embetslederne i Den høyere påtalemyndighet skal samarbeide tett om prioriteringer og lokale føringer som tar hensyn til distriktets kriminalitetsut-

fordringer og ressursituasjon. Det er for tidlig å si om tiltakene er tilstrekkelige for å sørge for en helhetlig prioritering av straffesaker i politidistriktene. Riksrevisjonen ser positivt på at den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for alle påtaleavgjorte saker har falt de siste årene.

Riksrevisjonen ser det som positivt at politiet har iverksatt flere tiltak for å forbedre tilgjengeligheten og tjenestene som innbyggerne får, deriblant en løsning for politianmeldelse på nett for enkelte lovbruddskategorier.

Riksrevisjonen konstaterer at det er iverksatt tiltak for å utvikle og forbedre Justis- og beredskapsdepartementets styringsdialog med Politidirektoratet. Politidirektoratet rapporterer blant annet i større grad om resultater i straffesaksbehandlingen. Riksrevisjonen merker seg også at Politidirektoratet arbeider kontinuerlig med å bedre styringen av politidistriktene gjennom blant annet god risikostyring med oppfølging av vesentlige avvik i resultater og budsjetter.

Riksrevisjonen konstaterer at gamle og utdaterte IT-løsninger som i for liten grad samhandler, fortsatt er en utfordring. Riksrevisjonen har dokumentert dette over lang tid, noe som også kontroll- og konstitusjonskomiteen bemerket i behandlingen av undersøkelsen ved å vise til sine tidligere innstillinger, henholdsvis Innst. 46 S (2012–2013) og Innst. S nr. 166 (1998–1999). Det er iverksatt en rekke prosesser, men Riksrevisjonen konstaterer at det fortsatt er for tidlig å si om disse vil løse politiets problemer med gamle og utdaterte IT-løsninger. Riksrevisjonen viser også til oppfølgingen av undersøkelsen av angrep mot IKT-systemer i politi- og lensmannsetaten, rapportert i dette dokumentet, som peker på behovet for utfasing av eldre IKT-systemer for å kunne ivareta god digital sikkerhet i politiet.

Riksrevisjonen registrerer at det er iverksatt en rekke tiltak for å styrke politiets innsats, men at det i mange tilfeller er for tidlig å vurdere om det har skjedd reelle forbedringer. Riksrevisjonen har siden rapporteringen av denne undersøkelsen også gjennomført andre revisjoner rettet mot deler av politiets virksomhet. En fellesnevner for undersøkelsene er at de peker på mange av de samme funnene som i undersøkelsen om politi- og lensmannsetatens måloppnåelse på sentrale oppgaver. Derfor mener Riksrevisjonen det er mest formålstjenlig å følge opp funnene i denne undersøkelsen gjennom både avgrensede tematiske oppfølginger av de nevnte undersøkelsene og eventuelt nye revisjoner rettet mot deler av politiets virksomhet.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.3.10.5 Statsrådets svar

Saken ble forelagt statsråden i Justis- og beredskapsdepartementet for uttalelse i brev 8. oktober 2025. Stats-

råden har svart Riksrevisjonen i brev 23. oktober 2025. Svaret er i vedlegg 2 til Riksrevisjonens dokument.

1.3.10.6 Riksrevisjonens uttalelse til statsrådets svar

Riksrevisjonen har ingen ytterligere merknader.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ronny Aukrust, Sverre Myrli, Kari Baadstrand Sandnes og Lise Selnes, fra Fremskrittspartiet, lederen Per-Willy Amundsen, Pål Morten Borgli, Lars Rem og Aina Stenersen, fra Høyre, Ove Trellevik, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Senterpartiet, Geir Pollestad, fra Rødt, Hege Bae Nyholt, fra Miljøpartiet De Grønne, Julie E. Stuestøl, og fra Kristelig Folkeparti, Jonas Andersen Sayed, viser til Dokument 3:1 (2025–2026).

2.1 Innledning

Komiteen viser til at Riksrevisjonen normalt følger opp forvaltningsrevisjoner tre år etter at de er blitt behandlet i Stortinget. Formålet er å avklare om forvaltningen og departementene har fulgt opp de konklusjoner og føringer Stortinget måtte ha gitt ved behandlingen av sakene.

Komiteen viser til at årets melding omfatter elleve forvaltningsrevisjoner, hvorav én følges videre.

2.2 Undersøkelse som følges videre

2.2.1 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV MYNDIGHETENES ARBEID MED Å TILPASSE INFRASTRUKTUR OG BEBYGGELSE TIL ET KLIMA I ENDRING.

Komiteen viser til at målet med undersøkelsen, jf. Dokument 3:6 (2021–2022), var å vurdere myndighetenes arbeid med å tilpasse infrastruktur og bebyggelse til et klima i endring.

Dokumentet ble behandlet av kontroll- og konstitusjonskomiteen i Innst. 360 S (2020–2021). En samlet komité stilte seg bak Riksrevisjonens funn, kritikk og anbefalinger. Komiteen viste for øvrig til at behovet for klimatilpasning er økende, og ba Riksrevisjonen følge saken videre.

Komiteen viser til at Riksrevisjonen ba de ansvarlige departementene, Klima- og miljødepartementet,

Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Energidepartementet, Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet redegjøre for hvordan de hadde fulgt opp Riksrevisjonens undersøkelse og kontroll- og konstitusjonskomiteens merknader og svare på hvilke endringer og forbedringer oppfølgingen har medført. Komiteen merker seg at departementene svarte samlet og at det fremgikk av svarbrevet at det fortsatt er behov for samordning, mer systematikk, større innsats og treffsikre tiltak på alle forvaltningsnivå og i alle sektorer. Komiteen merker seg videre at Riksrevisjonen deler departementenes vurdering og at anbefalingen om å forbedre rapporteringen til Stortinget og å vurdere tiltak for å bedre kartlegging av naturfare både i statlig og kommunal regi samt å følge opp at kartleggingen i større grad tar høyde for de fremtidige klimaendringene, vil bli fulgt opp på nytt.

Komiteen deler Riksrevisjonens vurdering om at saken bør følges videre.

2.3 Undersøkelser som ikke følges videre

2.3.1 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV ANGREP MOT IKT-SYSTEMER I POLITI- OG LENSMANNSETATEN

Komiteen viser til at Riksrevisjonen i Dokument 1 (2019–2020) og Dokument 1 (2020–2021) konkluderte med at politiet ikke hadde sikret kritiske IKT-systemer mot etterretning og angrep, og at dette var sterkt kritikkverdig. I sitt svar til Riksrevisjonen så daværende statsråd alvorlig på funnene og viste til at anbefalingene ville legges til grunn i det videre arbeidet med informasjonssikkerhet i politiet. Komiteen viser videre til at daværende kontroll- og konstitusjonskomité behandlet saken i Innst. 46 S (2019–2020) og Innst. 176 (2020–2021). Komiteen forutsatte at Stortinget ble informert om eventuelle fortsatte avvik, og ba Riksrevisjonen følge opp saken i den ordinære revisjonen inntil avvikene var lukket.

Komiteen viser til Riksrevisjonens uttalelse i Dokument 3:1 (2025–2026):

«Riksrevisjonen mener det er mest hensiktsmessig å følge opp at avvik har blitt lukket, i en ny revisjon av IKT-sikkerhet i politiet, framfor videre oppfølging avgrenset til den opprinnelige revisjonen som ble gjennomført i 2018. I tråd med Riksrevisjonens rutiner avsluttes derfor saken.»

Komiteen deler Riksrevisjonens vurdering.

Komiteen forutsetter at Riksrevisjonen, på egnet tidspunkt, gjør en ny revisjon av arbeidet med å sikre politiet tidsmessige, effektive og sikre IKT-systemer,

som ivaretar digital sikkerhet og effektiv saksbehandling.

2.3.2 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV MYNDIGHETENES INNSATS MOT ALVORLIGE BRUDD PÅ DYREVELFERDSLOVEN I LANDBRUKET

Komiteen viser til Dokument 1 (2019–2020) og Dokument 3:1 (2023–2024). Komiteen merker seg at Riksrevisjonen har avsluttet saken etter to oppfølginger og funnet det positivt at Mattilsynet har iverksatt tiltak, blant annet gjennom nye retningslinjer og rutiner, for å bidra til et mer risikobasert og målrettet arbeid med dyrevelferd. Komiteen merker seg videre at Riksrevisjonen basert på oppfølgingsundersøkelsen vurderer at resultatene ikke er så gode som de burde vært, nesten seks år etter at den opprinnelige undersøkelsen ble gjennomført og at det etter Riksrevisjonens vurdering fortsatt er grunn til bekymring for dyrevelferden.

Komiteen viser til at Riksrevisjonen skriver:

«Basert på oppfølgingsundersøkelsen vurderer vi det slik at resultatene ikke er så gode som de burde vært, nesten seks år etter at den opprinnelige undersøkelsen ble gjennomført. Etter vår vurdering gir dette fortsatt grunn til bekymring for dyrevelferden.»

Komiteen mener det er viktig å følge opp dyrevelferd og at brudd på dyrevelferdsloven skal og må sanksjoneres.

2.3.3 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV MYNDIGHETENES ARBEID MED Å INTEGRERE FLYKTNINGER OG INNVANDRERE GJENNOM KVALIFISERING TIL ARBEID

Komiteen viser til Dokument 3:4 (2019–2020) og Dokument 3:1 (2023–2024).

Komiteen merker seg at Arbeids- og inkluderingsdepartementet og øvrige departementer siden oppfølgingen i 2023 har videreført tiltak og iverksatt ytterligere tiltak for å bidra til bedre integrering av flyktninger og innvandrere. Komiteen vil understreke behovet for at Arbeids- og inkluderingsdepartementet og øvrige departementer fortsetter å arbeide for å forbedre integreringsarbeidet, og sikrer tett oppfølging av de iverksatte tiltakene. Inkludering i arbeidslivet er en nøkkel til vellykket integrering, da det sikrer bærekraft og hindrer utenforskap og økende offentlige utgifter.

Komiteen viser videre til at det de senere år har ankommet et stort antall flyktninger fra Ukraina, som følge av Russlands brutale invasjon. Midlertidige tall viser at det blant ukrainske flyktninger er en noe høyere

sysselsetting enn blant andre grupper, men at den også for disse kan og bør bli høyere.

2.3.4 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV ÅRSAKER TIL LANG SAKSBEHANDLINGSTID I KLAGE- OG ANKESAKSBEHANDLINGEN I NAV OG TRYGDERETTEN

Komiteen viser til Dokument 3:8 (2020–2021), Stortingets behandling og Riksrevisjonens oppfølging.

Komiteen merker seg at Arbeids- og inkluderingsdepartementet har iverksatt flere forbedrings- og utviklingstiltak for å korte ned saksbehandlingstiden i klage- og ankesaksbehandlingen i Nav og Trygderetten, og for å heve kvaliteten i arbeidet. Saksbehandlingstidene har blitt noe redusert i arbeids- og velferdsetaten og betydelig redusert i Trygderetten, og det har vært en nedgang i restansene. Komiteen mener dette er bra. Samtidig er det viktig at både vanlig saksbehandlingstid og klage- og ankesaksbehandlingstid blir ytterligere redusert. I enhver sak dreier det seg om enkeltmennesker.

2.3.5 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV KLINISKE BEHANDLINGSSTUDIER I HELSEFORETAKENE

Komiteen viser til Dokument 3:9 (2020–2021), Stortingets behandling og Riksrevisjonens oppfølging.

Komiteen merker seg at Helse- og omsorgsdepartementet, de regionale helseforetakene og helseforetakene har satt i gang mange tiltak og at flere av tiltakene fortsatt pågår.

Komiteen tar til etterretning at Riksrevisjonen har avsluttet saken.

2.3.6 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV IT-SATSINGEN ÉN INNBYGGER – ÉN JOURNAL OG ANSKAFFELSER AV KONSULENTTJENESTER I DIREKTORATET FOR E-HELSE

Komiteen viser til Dokument 3:14 (2020–2021), Stortingets behandling og Riksrevisjonens oppfølging.

Komiteen merker seg Riksrevisjonens vurdering av at departementet har iverksatt en rekke relevante tiltak som påvirker styringen, organiseringen, finansieringen og de juridiske rammene for e-helsearbeidet.

Komiteen tar til etterretning at Riksrevisjonen har avsluttet saken.

2.3.7 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV HELSE- OG OMSORGSTJENESTER TIL BARN MED FUNKSJONSNEDESETTELSE

Komiteen viser til Dokument 3:15 (2020–2021), Stortingets behandling og Riksrevisjonens oppfølging.

Komiteen merker seg Riksrevisjonens vurdering av at det siden undersøkelsen er satt i gang en rekke tiltak, men at det er viktig at departementet følger opp den videre utviklingen i rehabiliteringstjenestene til barn og unge, og særlig de regionale forskjellene i tilbudet.

Komiteen tar til etterretning at Riksrevisjonen har avsluttet saken.

2.3.8 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV NORSK BISTAND TIL VERDENSBANKENS FOND

Komiteen viser til Dokument 3:4 (2021–2022), Stortingets behandling og Riksrevisjonens oppfølging.

Komiteen merker seg Riksrevisjonens vurdering der det fremgår at Utenriksdepartementet og Norad har iverksatt flere tiltak basert på komiteens merknader og Riksrevisjonens anbefalinger.

Komiteen tar til etterretning at Riksrevisjonen har avsluttet saken.

2.3.9 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV GRØNNE OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

Komiteen viser til Dokument 3:5 (2021–2022), Stortingets behandling og Riksrevisjonens oppfølging.

Komiteen merker seg at Riksrevisjonen ser positivt på at Nærings- og fiskeridepartementet i samråd med Klima- og miljødepartementet og Finansdepartementet har iverksatt flere tiltak for å styrke offentlige anskaffelser som et virkemiddel i klima- og miljøpolitikken.

Komiteen tar til etterretning at Riksrevisjonen har avsluttet saken.

2.3.10 RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV POLITI- OG LENSMANNSETATENS MÅLOPPNÅELSE PÅ SENTRALE OPPGAVER

Komiteen viser til Dokument 3:7 (2021–2022), Stortingets behandling og Riksrevisjonens oppfølging.

Komiteen merker seg at Riksrevisjonen skriver:

«Riksrevisjonen har siden rapporteringen av denne undersøkelsen også gjennomført andre revisjoner rettet mot deler av politiets virksomhet. En fellesnevner for undersøkelsene er at de peker på mange av de samme funnene som i undersøkelsen om politi- og lensmannsetatens måloppnåelse på sentrale oppgaver.»

Komiteen slutter seg til at det er et behov for å følge temaene i undersøkelsene videre fremover.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 3:1 (2025–2026) – Riksrevisjonens oppfølging av forvaltningsrevisjoner som er behandlet av Stortinget – vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 26. februar 2026

Per-Willy Amundsen

leder og ordfører

